

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ

Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων 2022 – 2028

Νοέμβριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	2
2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2022 – 2028	2
2.1. Περιεχόμενο του ΠΠΔΑ 2022 – 2028.....	2
2.2. Γενικά.....	3
2.3. Στρατηγικές Αρχές και Παραδοχές στις Οποίες Βασίζεται το ΠΠΔΑ 2022 – 2028	4
2.4. Ευθύνη Εφαρμογής του ΠΠΔΑ 2022 – 2028.....	5
2.5. Πόροι για την Εφαρμογή του ΠΠΔΑ 2022 – 2028.....	5
3. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	6
3.1. Πεδίο εφαρμογής.....	6
3.2. Ορισμοί.....	6
4. ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	8
5. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	10
6. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	10
7. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	1
7.1. Πρόληψη Δημιουργίας Αποβλήτων	1
7.2. Επαναχρησιμοποίηση, Επισκευή και Ανακατασκευή.....	2
7.3. Βελτίωση του Σχεδιασμού των Προϊόντων.....	3
7.4. Διευρυμένη Ευθύνη του Παραγωγού	3
8. ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	4
8.1. Τουρισμός.....	4
8.2. Κατασκευαστικός Τομέας.....	5
8.3. Μείωση της Σπατάλης Τροφίμων	5
8.4. Κλωστοϋφαντουργία	6
8.5. Πλαστικά Είδη	7
8.6. Ηλεκτρικός/Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (ΗΗΕ).....	9
9. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ	9
10. ΝΟΜΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	11
10.1. Στήριξη της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης	11
10.2. Οικονομικά Εργαλεία.....	12

10.2.1.	Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ)	12
10.2.2.	Φόρος Υγειονομικής Ταφής	12
10.2.3.	Φόρος στις πλαστικές συσκευασίες.....	12
10.3.	Διαχείριση Δεδομένων Αποβλήτων	13
11.	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	14
11.1.	Ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες.....	14
11.2.	Σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης.....	15
12.	ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΩΝ ΠΠΔΑ 2022 – 2028	15
	Παράρτημα: Υλικό Αναφοράς	11

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η δημιουργία Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων αποτελεί υποχρέωση των κρατών μελών βάσει του άρθρου 29 της Οδηγίας-Πλαίσιο για τα απόβλητα (2018/851/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2018/851/ΕΕ). Με ένα από τα υψηλότερα κατά κεφαλήν ποσοστά παραγωγής αποβλήτων στην Ευρώπη, η μείωση των συνολικών παραγόμενων δημοτικών αποβλήτων είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την Κυπριακή Δημοκρατία, καθώς η μετάβαση στην κυκλική οικονομία, η βιωσιμότητα και η διατήρηση των πόρων του πλανήτη είναι σήμερα πρωταρχικής σημασίας.

Στην Κύπρο, προτεραιότητα στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων μέχρι σήμερα ήταν το κλείσιμο και η αποκατάσταση των ανεξέλεγκτων χωματερών, ταυτόχρονα με την ορθολογιστική διαχείριση των αποβλήτων. Αυτό έχει αναγκαστικά εκτρέψει τους πόρους μακριά από οποιεσδήποτε συστηματικές πρωτοβουλίες ελαχιστοποίησης και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. Αυτό έχει οδηγήσει σε χαμηλές επιδόσεις σε σχέση με τους στόχους της ΕΕ για τα απόβλητα και σε δυσανάλογα υψηλό κατά κεφαλήν ποσοστό παραγωγής δημιουργίας αποβλήτων.

Η Κύπρος παράγει κατά κεφαλήν 609 κιλά (στοιχεία 2020) δημοτικών αποβλήτων ετησίως, ποσοστό κατά πολύ υψηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ των 505 κιλών. Αν και ο τουρισμός είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την παραγωγή αποβλήτων στην Κύπρο, εντούτοις χρειάζεται να εφαρμοστεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαχείριση του συνόλου των δημοτικών αποβλήτων σε ολόκληρη την Κυπριακή Δημοκρατία που να καλύπτει την πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση, τη χωριστή συλλογή, την ανακύκλωση και την ορθολογική διάθεσή τους.

Ενώ η χωριστή συλλογή, η ανακύκλωση και η κατάλληλη διάθεση των αποβλήτων αντιμετωπίζονται στο συνοδευτικό Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022-2028, το παρόν Πρόγραμμα εστιάζει αποκλειστικά σε μέτρα πρόληψης, από την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων στο σημείο παραγωγής έως τις δραστηριότητες επαναχρησιμοποίησης.

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος εκπόνησε το νέο Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2022-2028, το οποίο περιλαμβάνει καθορισμό των στρατηγικών αρχών που διέπουν το Πρόγραμμα, το πεδίο εφαρμογής και τους παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη, τους διαθέσιμους πόρους, τις υποχρεώσεις της ΕΕ, την τρέχουσα κατάσταση και τις προβλέψεις για την παραγωγή αποβλήτων στην Κύπρο, τους στόχους που θα πρέπει να επιτευχθούν, καθώς και τα μέτρα που πρέπει να υλοποιηθούν για την πρόληψη των αποβλήτων. Το Πρόγραμμα καθορίζει το πλαίσιο των δράσεων και των μέτρων που θα εφαρμοστούν την επόμενη εξαετία με στόχο την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται οριζόντια μέτρα που αφορούν στην πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση και τη βελτίωση του σχεδιασμού προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά και μέτρα που εστιάζουν σε τομείς προτεραιότητας και συγκεκριμένα τα τρόφιμα, τις κατασκευές, τα κλωστοϋφαντουργικά, τα πλαστικά και τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό.

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ: ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Το παρόν Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων έχει συνταχθεί ως συνέχεια και ενίσχυση του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015 – 2021, το οποίο ετοιμάστηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 29 της Οδηγίας για τα Απόβλητα (2008/98/ΕΚ) και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το Νοέμβριο του 2015. Το Πρόγραμμα του 2015 ήταν το πρώτο που εκπονήθηκε στην Κύπρο και περιλάμβανε μια σειρά από κύριες δράσεις, που στόχευαν στον καθορισμό:

- (α) Ποιοτικών στόχων για την αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων,
- (β) Μέτρων πρόληψης για τη δημιουργία αποβλήτων,
- (γ) Τομέων προτεραιότητας στους οποίους στόχευαν τα μέτρα.

Το 2018, η Οδηγία για τα Απόβλητα τροποποιήθηκε και αυτό εισήγαγε περαιτέρω βελτιώσεις για τη διευκόλυνση της μετάβασης σε πιο βιώσιμη διαχείριση υλικών και την προώθηση του μοντέλου κυκλικής οικονομίας. Την ίδια χρονιά, εκπονήθηκε η Έκθεση Έγκαιρης Προειδοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο, καταδεικνύοντας το σημαντικό κίνδυνο η Κύπρος να μην εκπληρώσει το στόχο του 2020 για 50% για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των δημοτικών αποβλήτων, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 της Οδηγίας. Η Έκθεση παρείχε οδικό χάρτη βελτιωτικών ενεργειών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής φόρου υγειονομικής ταφής, της εισαγωγής συστημάτων Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ), της ευαισθητοποίησης και της παροχής υποστήριξης στις τοπικές αρχές. Το παρόν επικαιροποιημένο Πρόγραμμα περιλαμβάνει ενισχυμένα μέτρα για την προώθηση της ιεραρχίας των αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 29 και το παράρτημα IVα της αναθεωρημένης Οδηγίας.

Με στόχο τη στήριξη της Κύπρου, η Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έγκρινε την παροχή τεχνικής βοήθειας, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/825, για την ανασκόπηση και αναθεώρηση του υφιστάμενου Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015 – 2021, με στόχο να βοηθήσει την Κύπρο να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της σε σχέση με το περιβαλλοντικό κεκτημένο της ΕΕ. Ως εκ τούτου, συστάθηκε μια ομάδα έργου που αποτελείται από εμπειρογνώμονες στη διαχείριση αποβλήτων από το Δίκτυο IMPEL (Δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Εφαρμογή και την Επιβολή του Περιβαλλοντικού Δικαίου), η οποία προχώρησε στην ετοιμασία του εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΠΠΔΑ) για την περίοδο 2022 – 2028.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2022 – 2028

2.1. Περιεχόμενο του ΠΠΔΑ 2022 – 2028

Σε ευθυγράμμιση με το άρθρο 29 της αναθεωρημένης Οδηγίας για τα Απόβλητα, το ΠΠΔΑ καθορίζει τα μέτρα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, ενώ αναμένεται να αξιολογείται κάθε δύο χρόνια. Αναλυτικά παρουσιάζονται τα πιο κάτω κεφάλαια:

- I. Πεδίο εφαρμογής
- II. Πολιτική, στόχοι και νομικό πλαίσιο
- III. Υφιστάμενη κατάσταση
- IV. Προβλέψεις παραγωγής αποβλήτων
- V. Οριζόντια μέτρα βάσει της ιεράρχησης των αποβλήτων
- VI. Μέτρα ανά τομέα προτεραιότητας
- VII. Επικοινωνία και ευαισθητοποίηση
- VIII. Νομικά, οικονομικά και διοικητικά μέσα
- IX. Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη της Δημιουργίας Αποβλήτων

2.2. Γενικά

Το ΠΠΔΑ 2022 – 2028 θέτει στόχους για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και εστιάζει στην αλλαγή των συνηθειών των καταναλωτών σε σχέση με την παραγωγή αποβλήτων. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 και τα τοπικά σχέδια δράσης για την πρόληψη και διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων. Σε ευθυγράμμιση με το άρθρο 29 της αναθεωρημένης Οδηγίας για τα Απόβλητα, το Πρόγραμμα παρέχει τους ορισμούς, το σκοπό, το πεδίο εφαρμογής, τη γεωγραφική κάλυψη, τις υποχρεώσεις των αρμόδιων αρχών και αναμένεται να αξιολογείται κάθε δύο χρόνια.

Συγκεκριμένα, βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 29 της αναθεωρημένης Οδηγίας των Αποβλήτων, τα μέτρα του Προγράμματος κατ' ελάχιστο:

- (α) προωθούν και υποστηρίζουν μοντέλα βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης·
- (β) ενθαρρύνουν τον σχεδιασμό, την παραγωγή και τη χρήση προϊόντων που διασφαλίζουν αποτελεσματική χρήση των πόρων και είναι ανθεκτικά (όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια ζωής τους και την απουσία προγραμματισμένης απαρχαίωσης), επισκευάσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα και, ειδικά σε σχέση με τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, μπορούν εύκολα να αναβαθμιστούν·
- (γ) στοχεύουν σε προϊόντα που περιέχουν πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας προκειμένου να μην μετατραπούν τα εν λόγω υλικά σε απόβλητα·
- (δ) ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων και τη θέσπιση συστημάτων για την προώθηση των δραστηριοτήτων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, μεταξύ άλλων ιδίως για τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας και τα έπιπλα, καθώς και για τις συσκευασίες και τα υλικά και προϊόντα δομικών κατασκευών·
- (ε) ενθαρρύνουν, ανάλογα με την περίπτωση και με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, εγχειριδίων οδηγιών, τεχνικών πληροφοριών ή άλλων εργαλείων, εξοπλισμού ή λογισμικού για την επισκευή και επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο η ποιότητά τους και η ασφάλεια στη χρήση τους·
- (στ) μειώνουν την παραγωγή αποβλήτων σε διαδικασίες που συνδέονται με τη βιομηχανική παραγωγή, την εξόρυξη ορυκτών, τη μεταποίηση, τις κατασκευές και τις κατεδαφίσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές·
- (ζ) μειώνουν τη δημιουργία αποβλήτων τροφίμων κατά την πρωτογενή παραγωγή, την επεξεργασία και τη μεταποίηση, το λιανικό εμπόριο και άλλες μορφές διανομής τροφίμων, σε εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης καθώς και στα νοικοκυριά, ως συμβολή στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50 % της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή, και για

μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού μέχρι το 2030·

- (η) ενθαρρύνουν τη δωρεά και την αναδιανομή τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση, με προτεραιότητα στη διατροφή του ανθρώπου έναντι της χρήσης ως ζωοτροφών και στην εκ νέου μεταποίηση σε προϊόντα που δεν προορίζονται για διατροφή·
- (θ) προωθούν τη μείωση της περιεκτικότητας των υλικών και των προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες, με την επιφύλαξη εναρμονισμένων σε επίπεδο Ένωσης νομικών απαιτήσεων σχετικά με τα εν λόγω υλικά και προϊόντα·
- (ι) μειώνουν την παραγωγή αποβλήτων, και ιδίως αποβλήτων που δεν ενδείκνυνται για προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή για ανακύκλωση·
- (ια) προσδιορίζουν τα προϊόντα που αποτελούν τις βασικές πηγές απορριμμάτων, κυρίως στο φυσικό και στο θαλάσσιο περιβάλλον, και λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση της δημιουργίας απορριμμάτων από τα προϊόντα αυτά·
- (ιβ) στοχεύουν στην ανάσχεση της δημιουργίας θαλάσσιων απορριμμάτων, ως συνεισφορά στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη και τη σημαντική μείωση της θαλάσσιας ρύπανσης κάθε είδους· και
- (ιγ) αναπτύσσουν και υποστηρίζουν ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και της ρίψης απορριμμάτων.

2.3. Στρατηγικές Αρχές και Παραδοχές στις Οποίες Βασίζεται το ΠΠΔΑ 2022 – 2028

Η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαχείριση των αποβλήτων βασίζεται στην ιεράρχηση των αποβλήτων, η οποία θέτει την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας κατά τη διαμόρφωση της πολιτικής για τα απόβλητα:

- (α) Πρόληψη (μείωση),
- (β) (Προετοιμασία για) Επαναχρησιμοποίηση,
- (γ) Ανακύκλωση (υψηλής ποιότητας, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της διαλογής στην πηγή και της χωριστής συλλογής ώστε να διασφαλίζεται ότι τα υλικά που προωθούνται για ανακύκλωση είναι καθαρά),
- (δ) Ανάκτηση (συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης ενέργειας) και, ως η λιγότερο προτιμώμενη επιλογή,
- (ε) Τελική διάθεση (η οποία περιλαμβάνει υγειονομική ταφή και αποτέφρωση χωρίς ανάκτηση ενέργειας).

Η αλλαγή κουλτούρας βρίσκεται στο επίκεντρο της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και περιλαμβάνει την ευρεία ευαισθητοποίηση του θέματος και την κατανόηση της ανάγκης για αλλαγή, καθώς και των εργαλείων για την εφαρμογή της. Αυτή η αλλαγή είναι, από τη φύση της, μια μακρά διαδικασία και, ως εκ τούτου, πρέπει να υπάρχει δέσμευση από την κυβέρνηση με στόχο να διευκολύνει την αλλαγή μέσω διαρκούς ευαισθητοποίησης, παροχής κινήτρων και αποτροπής λανθασμένων πρακτικών. Απαιτείται να διατεθούν επαρκείς πόροι σε εκστρατείες ενημέρωσης που επικεντρώνονται σε αλλαγή προτύπων κατανάλωσης, πραγματοποίηση αγορών με βάση τη βιώσιμη χρήση υλικών, μειωμένες συσκευασίες και κάλυψη πραγματικών αναγκών. Το κλειδί για την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων έγκειται στην αλλαγή των προτύπων κατανάλωσης. Επομένως, είναι ζωτικής σημασίας τα μέτρα να σχεδιάζονται από κοινού με την προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού, των οικολογικών φόρων, της επαναχρησιμοποίησης και επισκευής, καθώς και της ευαισθητοποίησης και να συνδέονται άμεσα με στοχευμένες δράσεις σε τομείς και

προϊόντα προτεραιότητας.

Κατά τον καθορισμό των μέτρων του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων έχουν ληφθεί υπόψη τα πιο κάτω:

- Προκλήσεις από άποψη γεωγραφίας: υπάρχουν πολλές απομακρυσμένες αγροτικές τοπικές αρχές σε σημαντική απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Υψηλά ποσοστά τουρισμού: παροδικότητα, πολλαπλές γλώσσες, δυσκολία στη μετάδοση των βασικών μηνυμάτων και στην εφαρμογή συστημάτων ενθάρρυνσης/επιβολής.
- Έλλειψη υποδομής για δράσεις επαναχρησιμοποίησης.
- Έλλειψη λεπτομερούς χαρτογράφησης των υφιστάμενων σημείων/κέντρων επαναχρησιμοποίησης.
- Έλλειψη κινήτρων και κατευθυντηρίων γραμμών για την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση.
- Εξάρτηση από την υγειονομική ταφή ως κύρια πρακτική διαχείρισης αποβλήτων.
- Προτεραιότητα διαχρονικά στην ανακύκλωση/επεξεργασία/απόρριψη: απαιτείται μετατόπιση στην ιεραρχία έτσι ώστε να δοθεί προτεραιότητα στην πρόληψη και την επαναχρησιμοποίηση.

2.4. Ευθύνη Εφαρμογής του ΠΠΔΑ 2022 – 2028

Η κύρια Αρμόδια Αρχή για τη διαχείριση των αποβλήτων είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ). Η προώθηση της πολιτικής πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων είναι ευθύνη του ΥΓΑΑΠ και η πολιτική αυτή υιοθετείται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

2.5. Πόροι για την Εφαρμογή του ΠΠΔΑ 2022 – 2028

Η Κύπρος υπέβαλε προτάσεις και εξασφάλισε χρηματοδότηση για την υλοποίηση έργων διαχείρισης αποβλήτων μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του χρηματοδοτικού προγράμματος LIFE. Αυτά τα έργα περιλαμβάνουν μια σειρά από δράσεις με σαφή εστίαση στην πρόληψη/ελαχιστοποίηση των αποβλήτων:

- Πρόγραμμα τεχνοοικονομικής υποστήριξης των ΑΤΑ για τη δημιουργία συστήματος χωριστής συλλογής δημοτικών αποβλήτων και την εφαρμογή Συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ)
- Πρόγραμμα μείωσης στερεών δημοτικών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων παραγωγής αποβλήτων για τις Επαρχίες Λεμεσού και Πάφου (παρόμοιο πρόγραμμα έχει ήδη ολοκληρωθεί στις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου)
- Πρόγραμμα πρόληψης, διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής δημοτικών αποβλήτων για τις ορεινές/ημιορεινές περιοχές της Κύπρου
- Πρόγραμμα εγκατάστασης 50 αυτόνομων μηχανικών κομποστοποιητών σε απομακρυσμένες και ημιαπομακρυσμένες περιοχές
- Πρόγραμμα δημιουργίας δύο κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής και δικτύου καταστημάτων
- Πρόγραμμα εγκατάστασης 50 πράσινων περιπτέρων (Green Kiosks) σε απομακρυσμένες και ημιαπομακρυσμένες περιοχές

- Δημιουργία συντονιστικού φορέα μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης για τη διαχείριση των αποβλήτων
- Πρόγραμμα βελτίωσης υφιστάμενων και ανάπτυξης νέων υποδομών για την επεξεργασία οργανικών αποβλήτων
- Πρόγραμμα για την επέκταση του Δικτύου Πράσινων Περιπτέρων
- LIFE-IP CYzero WASTE - «Έξυπνη παρακολούθηση και αποδοτική μείωση παραγωγής αποβλήτων στη νήσο Κύπρο» (LIFE20 IPE/CY/000011)

Τα προγράμματα αυτά θα συμβάλουν στην υλοποίηση του ΠΠΔΑ 2022 – 2028.

3. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

3.1. Πεδίο εφαρμογής

Τα μέτρα του Προγράμματος περιλαμβάνουν οριζόντια μέτρα που προωθούν την ιεράρχηση των αποβλήτων και ειδικά την πρόληψη, την επαναχρησιμοποίηση και την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση. Επιπρόσθετα, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην επίδραση της παραγωγής αποβλήτων ανά τομέα. Συγκεκριμένα, ενώ τα οικιακά απόβλητα αποτελούν βασικό μέλημα και τομέα προτεραιότητας, το καθεστώς της Κύπρου ως δημοφιλούς προορισμού διακοπών απαιτεί ανάλογη έμφαση και στον τομέα του τουρισμού ειδικά αλλά και στον τομέα των εμπορικών αποβλήτων συνολικά (επιπτώσεις από ξενοδοχεία, εστιατόρια, εμπορικά κέντρα, εγχώρια μεταποίηση, αλιεία και βιομηχανίες αναψυχής). Ως τομείς προτεραιότητας έχουν καθοριστεί ο τουρισμός, ο κατασκευαστικός τομέας, τα τρόφιμα, τα κλωστοϋφαντουργικά, τα πλαστικά και ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός.

Για τους σκοπούς του Προγράμματος, οι ορισμοί προέρχονται από τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2021 (Ν. 185(I)/2011 όπως τροποποιήθηκε).

3.2. Ορισμοί

«Πρόληψη» σημαίνει τα μέτρα που λαμβάνονται πριν μια ουσία, υλικό ή προϊόν καταστούν απόβλητα και τα οποία μειώνουν (α) την ποσότητα των αποβλήτων, μέσω επαναχρησιμοποίησης ή παράτασης της διάρκειας ζωής των προϊόντων, β) τις αρνητικές επιπτώσεις των παραγόμενων αποβλήτων στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία·ή (γ) την περιεκτικότητα των υλικών και προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες .

«Επαναχρησιμοποίηση» σημαίνει κάθε εργασία, με την οποία προϊόντα ή συστατικά στοιχεία που δεν είναι απόβλητα χρησιμοποιούνται εκ νέου για τον ίδιο σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκαν.

«Απόβλητο» σημαίνει κάθε ουσία ή αντικείμενο, το οποίο ο κάτοχός του απορρίπτει ή προτίθεται ή υποχρεούται να απορρίψει

«Δημοτικά απόβλητα» σημαίνει (α) τα μεικτά απόβλητα και τα απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από τα νοικοκυριά, μεταξύ άλλων χαρτί και χαρτόνι, γυαλί, μέταλλα, πλαστικά, οργανικά απόβλητα, ξύλο, προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας, απορρίμματα συσκευασίας, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και ογκώδη απόβλητα, περιλαμβανομένων στρωμάτων και επίπλων·και (β) τα μεικτά απόβλητα και τα

απόβλητα που συλλέγονται χωριστά από άλλες πηγές (εμπορικές δραστηριότητες, βιομηχανίες και ιδρύματα), όταν είναι παρόμοια ως προς τη φύση και σύνθεση με τα οικιακά απόβλητα.

Νοείται ότι, στα δημοτικά απόβλητα δεν περιλαμβάνονται απόβλητα παραγωγής, γεωργίας, δασοκομίας, αλιείας, σπητικών δεξαμενών και απόβλητα από δίκτυα αποχέτευσης και επεξεργασίας αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της ύψους καθαρισμού λυμάτων, οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους ή απόβλητα από κατασκευές και κατεδαφίσεις.

«Οικιακά απόβλητα» για τους σκοπούς του παρόντος Προγράμματος, νοούνται τα απόβλητα από σπίτια ή άλλες εγκαταστάσεις όπου υπάρχουν εγκαταστάσεις για διαμονή και φαγητό, συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων που διαχωρίζονται στην πηγή, αλλά εξαιρουμένων των αποβλήτων που απορρίπτονται σε συστήματα αποχέτευσης. Τα απόβλητα αυτά περιλαμβάνονται στις κατηγορίες 15 01 και 20 του Διατάγματος για τα Στερέα και Επικίνδυνα Απόβλητα του 2003 (Κατάλογος Αποβλήτων).

«Απόβλητα παρόμοιου τύπου» νοούνται τα απόβλητα από άλλες πηγές εκτός των νοικοκυριών, όπου τα απόβλητα αυτά είναι παρόμοιας φύσης, σύνθεσης και ποσότητας με τα απόβλητα των νοικοκυριών, αλλά εξαιρουμένων των αποβλήτων της παραγωγικής διαδικασίας και άλλων συναφών δραστηριοτήτων.

«Απόβλητα συσκευασίας» σημαίνει οποιαδήποτε συσκευασία ή υλικό συσκευασίας που ορίζεται ως απόβλητο, εξαιρουμένων των υπολειμμάτων παραγωγής. Συσκευασία ή υλικό συσκευασίας είναι κάθε προϊόν που εμπίπτει στους ορισμούς του Νόμου περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών του 2002, όπως τροποποιήθηκε.

«Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού εξοπλισμού» ή «ΑΗΗΕ» σημαίνει τον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό που θεωρείται απόβλητο κατά την έννοια του άρθρου 2 του Νόμου, συμπεριλαμβανομένων όλων των κατασκευαστικών στοιχείων, των συναρμολογημένων μερών και των αναλώσιμων, που συνιστούν τμήμα του προϊόντος κατά το χρόνο απόρριψης του και περιλαμβάνει τα ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά και από εμπορικές, βιομηχανικές, ιδρυματικές και άλλες πηγές, η φύση και η ποσότητα των οποίων είναι παρόμοιες με εκείνες των ΑΗΗΕ που προέρχονται από νοικοκυριά, και τα ΑΗΗΕ που ενδέχεται να χρησιμοποιούνται τόσο από ιδιωτικά νοικοκυριά όσο και από χρήστες πλην των ιδιωτικών νοικοκυριών, τα οποία θεωρούνται ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης.

«Ηλεκτρικές στήλες (μπαταρίες) ή συσσωρευτές από νοικοκυριά» σημαίνει ηλεκτρικές στήλες ή συσσωρευτές, που σύμφωνα με τη νομοθεσία είναι κάθε ηλεκτρική στήλη, στοιχεία-κουμπιά, συστοιχία ή συσσωρευτής που:

- (1) είναι σφραγισμένη,
- (2) χειρομεταφερόμενη, και
- (3) δεν είναι ηλεκτρική στήλη ή συσσωρευτής βιομηχανίας ούτε ηλεκτρική στήλη ή συσσωρευτής αυτοκινήτων.

«Ανάκτηση» σημαίνει οποιαδήποτε εργασία, της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι (α) τα απόβλητα εξυπηρετούν ένα χρήσιμο σκοπό, αντικαθιστώντας άλλα υλικά, τα οποία υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή (β) τα απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας, και περιλαμβάνει τις εργασίες ανάκτησης που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι, του Ν. 185(Ι)/2011 όπως τροποποιήθηκε.

4. ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο κύριος νομικός μοχλός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον έλεγχο της διαχείρισης των αποβλήτων στα κράτη μέλη είναι η Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα (2008/98/ΕΚ). Η Οδηγία καθορίζει την ιεράρχηση των αποβλήτων ως τη βασική αρχή στη διαχείριση τους, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να εφαρμόζεται με σειρά προτεραιότητας η πρόληψη, η επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση και ως τελευταίες επιλογές η ανάκτηση και τελική διάθεση. Η Οδηγία απαιτεί επίσης της κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης και προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.

Ως μέρος της δέσμης μέτρων της ΕΕ για την κυκλική οικονομία, η Οδηγία τροποποιήθηκε το 2018, ενισχύοντας τους κανόνες για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, ενθαρρύνοντας τη βιώσιμη κατανάλωση, στοχεύοντας σε κρίσιμες πρώτες ύλες και θέτοντας νέους στόχους για τα απόβλητα και την ανακύκλωση για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η βασική νομοθεσία που θέτει το πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο είναι ο περί Αποβλήτων Νόμος Ν.185(Ι)/2011 και οι τροποποιήσεις του. Αρμόδια Αρχή για τη διαχείριση των αποβλήτων είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), μέσω του Τμήματος Περιβάλλοντος.

ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (ΕΕ)

Μέχρι το 2015, χωριστή συλλογή οικιακού χαρτιού, μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού.

Ανακύκλωση τουλάχιστον του:

- 55% των δημοτικών αποβλήτων κατά βάρος έως το 2025
- 60% των δημοτικών αποβλήτων κατά βάρος έως το 2030 και
- 65% των δημοτικών αποβλήτων κατά βάρος έως το 2035

Χωριστή συλλογή ή ανακύκλωση στην πηγή των οργανικών αποβλήτων ή ανακυκλώνονται στην πηγή (για παράδειγμα με κομποστοποίηση) έως 31.12.2023

Χωριστή συλλογή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και επικίνδυνων αποβλήτων που παράγονται από τα νοικοκυριά έως το 1.1.2025

Ανακύκλωση των αποβλήτων συσκευασίας σε ποσοστό τουλάχιστον:

- 65% κατά βάρος έως το 2025 και
- 70% κατά βάρος έως το 2030

Χωριστή συλλογή τουλάχιστον του 65% του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πωλήθηκε ή του 85% των παραγόμενων ΑΗΗΕ

Χωριστή συλλογή του 45% των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών

Μείωση της δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων ως συμβολή στον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για μείωση κατά 50 % της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή έως το 2030

Μείωση των ποσοτήτων δημοτικών αποβλήτων που απορρίπτονται σε χώρους υγειονομικής ταφής στο 10% ή λιγότερο της συνολικής παραγόμενης ποσότητας μέχρι το 2035

Ενώ στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ περιγράφονται συγκεκριμένοι στόχοι για την ανακύκλωση και την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων, σχετικά λίγοι στόχοι υπάρχουν σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Υπάρχει, ωστόσο, η απαίτηση για τα κράτη μέλη να περιορίσουν την ποσότητα των αποβλήτων που τοποθετούνται σε χώρους υγειονομικής ταφής (10% έως το 2030) και να συμμορφώνονται με τους στόχους μείωσης των πλαστικών αποβλήτων όπως περιγράφονται στην Οδηγία ΕΕ 2019/904, καθώς και την πρωταρχική απαίτηση για κάθε κράτος μέλος να δημιουργεί Προγράμματα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων σύμφωνα με το Άρθρο 29 της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Απόβλητα.

Η Οδηγία 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών τροποποιήθηκε πρόσφατα από την Οδηγία 2015/720/ΕΕ για μείωση της κατανάλωσης μικρών πλαστικών σακουλιών μεταφοράς και από την Οδηγία 2018/852/ΕΕ που περιελάμβανε μέτρα για την ενίσχυση της πρόληψης και την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας, αναθεωρώντας τους συνολικούς και συγκεκριμένους για κάθε υλικό στόχους ανακύκλωσης συσκευασιών, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι θα θεσπιστούν συστήματα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για όλες τις συσκευασίες έως το 2024.

Η δέσμη μέτρων της ΕΕ για την κυκλική οικονομία προχωρά περαιτέρω, παρέχοντας βελτιώσεις στην πολιτική για τα απόβλητα που υποστηρίζουν την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και τις αρχές της κυκλικής οικονομίας, προτείνοντας νομοθετικές ρυθμίσεις για τον καθορισμό στόχων μείωσης των αποβλήτων για συγκεκριμένα υλικά, καθώς και πολιτικές βιώσιμων προϊόντων που υποστηρίζουν τη βιομηχανική συμβίωση.

5. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Μετά από λεπτομερή αξιολόγηση του υφιστάμενου Προγράμματος και των διαθέσιμων υποστηρικτικών στοιχείων, κατέστη δυνατό να σκιαγραφηθεί μια εικόνα της υφιστάμενης κατάστασης στην Κύπρο σε σχέση με την ελαχιστοποίηση και την πρόληψη των αποβλήτων και να γίνει προσπάθεια πρόβλεψης μελλοντικών και πιθανών επιδόσεων.

Η βασική νομοθεσία που θέτει το πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων στην Κύπρο είναι ο περί Αποβλήτων Νόμος (Ν.185(Ι)/2011 και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις του), ο οποίος παρέχει τη νομική βάση για τη διαμόρφωση και υλοποίηση της πολιτικής για τα απόβλητα και των υποχρεώσεων που απορρέουν για σκοπούς πρόληψης της δημιουργίας και διαχείρισης των αποβλήτων σύμφωνα με την ιεράρχηση.

Κάτω από το Νόμο, οι περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμοί θα εισαγάγουν μια σειρά από υποχρεώσεις για τις τοπικές αρχές με στόχο τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων στη βάση της ιεράρχησης. Μεταξύ αυτών είναι η υποχρέωση για την κατάρτιση τοπικών σχεδίων διαχείρισης και προγραμμάτων πρόληψης των δημοτικών αποβλήτων από τις τοπικές αρχές, η δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής για τις διάφορες ροές δημοτικών αποβλήτων (χαρτί, γυαλί, πλαστικές και μεταλλικές συσκευασίες, ξύλινες και συνθετικές συσκευασίες και ογκώδη απόβλητα), η δημιουργία συστημάτων χωριστής συλλογής των οργανικών αποβλήτων (απόβλητα τροφίμων και κήπων) και η υιοθέτηση συστημάτων Πληρώνω Όσο Πετώ. Οι εν λόγω κανονισμοί αποτελούν ένα σημαντικό βήμα προς την επίτευξη των στόχων της ΕΕ, αφού θα συμβάλουν στην αύξηση της χωριστής συλλογής, διευκολύνοντας στη συνέχεια την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση.

Ο περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμος, (Ν.32(Ι)/2002 και οι τροποποιήσεις του), έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με την Οδηγία 2015/720/ΕΚ, για να συμπεριλάβει διατάξεις για τη μείωση των λεπτών πλαστικών σακουλιών μεταφοράς και προς το σκοπό αυτό έχουν εκδοθεί σχετικοί κανονισμοί οι οποίοι προβλέπουν τη χρέωση τους στα σημεία πώλησης. Ο επακόλουθος φόρος των πέντε λεπτών συν ΦΠΑ που επιβλήθηκε σε αυτές τις σακούλες στα σημεία πώλησής είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση της χρήσης της λεπτής πλαστικής σακούλας μεταφοράς (πάνω από 80% σύμφωνα με τα δεδομένα που συλλέγονται στο σημείο πώλησης) από την έναρξή της τον Ιούλιο του 2018. Μετά από πρόσφατη τροποποίηση του Νόμου, οι λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς θα απαγορευθούν στα σημεία πώλησης από τον Φεβρουάριο του 2023.

Το Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015-2021 καθόριζε μέτρα για την πρόληψη, της δημιουργίας αποβλήτων, περιλαμβανομένων νομοθετικών και οικονομικών μέτρων, ενώ εστίαζε σε θέματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Για το παρόν αναθεωρημένο Πρόγραμμα, απαιτείται αλλαγή πολιτικής, ώστε να επιτευχθεί πρόοδος προς τους ευρωπαϊκούς στόχους, με επικέντρωση στην πρόληψη των αποβλήτων σε τομείς προτεραιότητας, στην ευαισθητοποίηση και στην παροχή κινήτρων για αλλαγή στα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης.

6. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Κατά την ανασκόπηση των στατιστικών δεδομένων για την παραγωγή και την επεξεργασία αποβλήτων, προκύπτει ξεκάθαρα το συμπέρασμα ότι διαχρονικά βασική προτεραιότητα είχε δοθεί στα μέτρα βελτίωσης της διαχείρισης των αποβλήτων, με την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση να σημειώνουν σταδιακές αυξήσεις τα τελευταία χρόνια.

Χωρίς παρεμβάσεις για την προώθηση δράσεων στον τομέα της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων (πρωτοβουλίες ελαχιστοποίησης και επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων, παράλληλα με οικονομικούς και νομοθετικούς παράγοντες), οι απαιτούμενες βελτιώσεις βιωσιμότητας στο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων είναι απίθανο να πραγματοποιηθούν.

Στα πλαίσια του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση των υφιστάμενων ροών δημοτικών αποβλήτων, κατανεμημένων ανά επαρχία και έγιναν προβλέψεις πέραν της διάρκειας ισχύος της Στρατηγικής, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτίμηση της προόδου προς τους στόχους του 2030 και του 2035. Για τους σκοπούς του παρόντος Προγράμματος, τα δεδομένα προβλέψεων παρουσιάζονται στη συνέχεια, έτσι ώστε να καταδειχθεί η επείγουσα ανάγκη δράσης για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και τη στροφή προς τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Πίνακας 1: Παραγωγή δημοτικών αποβλήτων ανά Επαρχία

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΤΟΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
Πάφος	84.929	15%
Αμμόχωστος	56.619	10%
Λάρνακα	96.252	17%
Λεμεσός	141.548	25%
Λευκωσία	186.843	33%
ΣΥΝΟΛΟ	566.190	

Πίνακας 2: Προβλέψεις παραγωγής δημοτικών αποβλήτων

Προβλεπόμενη παραγωγή δημοτικών αποβλήτων (τόνοι)	2025	2030	2035
	631.290	666.040	700.780

- Η παραγωγή αποβλήτων για το 2025 προβλέφθηκε στις 631.290 τόνους και με στόχο ανακύκλωσης 55%.
- Η παραγωγή αποβλήτων για το 2030 προβλέφθηκε στις 666.040 τόνους και με στόχο ανακύκλωσης 60%.
- Η παραγωγή αποβλήτων για το 2035 προβλέφθηκε στις 700.780 τόνους και με στόχο ανακύκλωσης 65%.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι εκτιμώμενες ποσότητες των διαφορετικών ροών αποβλήτων σε καθεμία από τις επαρχίες της Κύπρου για το 2025, 2030 και 2035, στη βάση των ακόλουθων παραδοχών:

- Επίτευξη των στόχων προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση για τα έτη 2025, 2030 και 2035.
- Παραγωγή οργανικών αποβλήτων: 40% των οργανικών αποβλήτων στα δημοτικά απόβλητα και 60% ποσοστό εκτροπής από χωριστή συλλογή.

Πίνακας 3: Προβλεπόμενη παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων το 2025

2025	Τόνοι	%	Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή	Οργανικά	Ανακυκλώσιμα	Μη χωριστά διαλεγμένα
Πάφος	94.694	15	52.081	22.726	29.355	42.612
Αμμόχωστος	63.129	10	34.721	15,151	19.570	28.408
Λάρνακα	107.319	17	59.026	25.757	33.269	48.294
Λεμεσός	157.823	25	86.802	37.877	48.925	71.020
Λευκωσία	208.326	33	114.579	49.998	64.581	93.747
ΣΥΝΟΛΟ	631.290	100	347.210	151.510	195.700	284.081

Πίνακας 4: Προβλεπόμενη παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων το 2030

2030	Τόνοι	%	Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή	Οργανικά	Ανακυκλώσιμα	Μη χωριστά διαλεγμένα
Πάφος	99.906	15	59.944	23.977	35.966	39.962
Αμμόχωστος	66.604	10	39.962	15.985	23.977	26.642
Λάρνακα	113.227	17	67.936	27.174	40.762	45.291
Λεμεσός	166.510	25	99.906	39.962	59.944	66.604
Λευκωσία	219.793	33	131.876	52.750	79.126	87.917
ΣΥΝΟΛΟ	666.040	100	399.624	159.850	239.774	266.416

Πίνακας 5: Προβλεπόμενη παραγωγή και επεξεργασία αποβλήτων το 2035

2035	Τόνοι	%	Διαλογή στην πηγή και χωριστή συλλογή	Οργανικά	Ανακυκλώσιμα	Μη χωριστά διαλεγμένα
Πάφος	105.117	15	68.326	25.228	43.098	36.791
Αμμόχωστος	70.078	10	45.551	16.819	28.732	24.527
Λάρνακα	119.133	17	77.436	28.592	48.844	41.696
Λεμεσός	175.195	25	113.877	42.047	71.830	61.318
Λευκωσία	231.257	33	150.317	55.502	94.816	80.940
ΣΥΝΟΛΟ	700.780	100	455.507	168.187	287.320	245.273

Πίνακας 6: Συνοπτική πρόβλεψη χωριστά και μη χωριστά διαλεγμένων αποβλήτων

	2025	2030	2035
Χωριστά διαλεγμένα	347.210	399.624	455.507
Μη χωριστά διαλεγμένα	284.081	266.416	245.273

Από τα δεδομένα πρόβλεψης που εμφανίζονται στον Πίνακα 6 διαφαίνεται ότι η συνολική ποσότητα μη χωριστά διαλεγμένων αποβλήτων παραμένει σημαντική, ακόμη και αν (όπως έχει γίνει η παραδοχή) επιτυγχάνονται οι στόχοι για τα χωριστά διαλεγμένα ανακυκλώσιμα υλικά και οργανικά απόβλητα. Ως εκ τούτου, απαιτούνται μέτρα για την πρόληψη και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων.

7. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΡΑ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

7.1. Πρόληψη Δημιουργίας Αποβλήτων

Η Κύπρος παράγει 609 κιλιά δημοτικών αποβλήτων κατά κεφαλήν σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 505 κιλιά (Eurostat, 2020). Από τα απόβλητα αυτά, μεγάλο μέρος καταλήγει σε χώρους υγειονομικής ταφής (67% όλων των δημοτικών αποβλήτων). Η πρόληψη των αποβλήτων είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων. Η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων μπορεί να επιτευχθεί με ποικίλους τρόπους, όπως η αποθάρρυνση της τελικής διάθεσης των αποβλήτων με εργαλεία όπως ο φόρος υγειονομικής ταφής ή τα Συστήματα Διευρυμένης Ευθύνης του Παραγωγού, η προώθηση της αγοράς καλύτερα σχεδιασμένων προϊόντων, η υποστήριξη της καινοτομίας στην επαναχρησιμοποίηση και ανακατασκευή μέσω της εφαρμογής νέων επιχειρηματικών μοντέλων και η προώθηση νέων προτύπων κατανάλωσης μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Για την αλλαγή των καταναλωτικών συνηθειών, τη μείωση της ποσότητας των αποβλήτων που παράγονται και την εκτροπή τους από τους ΧΥΤΑ, είναι απαραίτητη η εφαρμογή ενός συνδυασμού μέτρων που να περιλαμβάνουν νομοθετικά και οικονομικά μέτρα, καθώς και μέτρα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Με στόχο την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, θα πρέπει να ενθαρρύνεται ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η χρήση προϊόντων που είναι αποδοτικά ως προς τους πόρους, ανθεκτικά, επισκευάσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα και αναβαθμίσιμα, ενώ τα οικονομικά οφέλη της διαχείρισης αποβλήτων (δημόσιες επενδύσεις, κόστος επεξεργασίας, τέλη και κίνητρα) θα πρέπει να συνάδουν με την ιεράρχηση των αποβλήτων. Παράλληλα, χρειάζεται η ενίσχυση της αγοράς των δευτερογενών πρώτων υλών μέσω της τυποποίησης των διαδικασιών για τα υποπροϊόντα και τον αποχαρκτηρισμό των αποβλήτων.

Μέτρα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων

1. Στήριξη της Έρευνας και Ανάπτυξης στον οικολογικό σχεδιασμό (για δημιουργία νέων ανθεκτικότερων προϊόντων, υπηρεσιών και καθαρότερων τεχνολογιών)
2. Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών με σκοπό την επίτευξη νέων ανθεκτικότερων προϊόντων/ υπηρεσιών και καθαρότερων τεχνολογιών
3. Ενίσχυση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων με τη συμπερίληψη των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις διαδικασίες υποβολής προσφορών σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις που έχει εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
4. Ποσοτικοποίηση της κλίμακας και της φύσης των πρώτων υλών στην οικονομία για κατανόηση των ροών υλικών που κινούνται προς και από την Κύπρο με στόχο την αποτελεσματική τους μείωση
5. Εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 2021-2027 και των μέτρων στήριξης των επιχειρηματικών επενδύσεων στην κυκλική οικονομία, ανάπτυξης νέων προϊόντων και υπηρεσιών, εφαρμογής πρακτικών κυκλικής οικονομίας στον ξενοδοχειακό τομέα και προτύπων κυκλικής οικονομίας στη βιομηχανία, τις αλυσίδες εφοδιασμού και τα προϊόντα
6. Αξιολόγηση της ανάγκης δημιουργίας εθνικού φορέα για την κυκλική οικονομία και τη μηδενική σπατάλη για παροχή συμβουλών, πληροφοριών και υποστήριξης σε επιχειρήσεις

σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, την αποδοτικότητα των πόρων και τις κυκλικές πρακτικές και σε τοπικές αρχές για την υλοποίηση των τοπικών σχεδίων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων

7. Προώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών, ηλεκτρονικών τιμολογίων και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ψηφιοποίηση υπηρεσιών

7.2. Επαναχρησιμοποίηση, Επισκευή και Ανακατασκευή

Η οικοδόμηση ενός πιο βιώσιμου συστήματος διαχείρισης αποβλήτων και η μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία απαιτεί εγκαταστάσεις που μπορούν να δώσουν στα προϊόντα μια νέα ζωή. Όταν η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων δεν μπορεί να επιτευχθεί, η επισκευή, η επαναχρησιμοποίηση και η ανακατασκευή πρέπει να έχουν προτεραιότητα πριν από τις επιλογές ανακύκλωσης. Τα οφέλη που προσφέρει η λειτουργία εγκαταστάσεων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης είναι καλά τεκμηριωμένα. Μια καλά διαχειριζόμενη εγκατάσταση επαναχρησιμοποίησης μπορεί να προσφέρει απασχόληση και ανάπτυξη δεξιοτήτων και μπορεί να συμβάλει στην αντιστάθμιση των λειτουργικών της εξόδων μέσω της πώλησης των επισκευασμένων και ανακατασκευασμένων αντικειμένων. Υπάρχουν, επίσης, ευκαιρίες επαναχρησιμοποίησης σε βασικούς τομείς της οικονομίας που θα πρέπει να διερευνηθούν.

Μέτρα επαναχρησιμοποίησης, επισκευής και ανακατασκευής

1. Καθορισμός διαδικασιών αποχαρακτηρισμού των αποβλήτων και ρύθμιση σταθερής και ασφαλούς αγοράς για δευτερογενή υλικά
2. Χαρτογράφηση της υπάρχουσας ικανότητας για επαναχρησιμοποίηση και επισκευή και ενίσχυση των υποδομών επαναχρησιμοποίησης και αξιολόγηση των βελτιώσεων που μπορούν να γίνουν σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις
3. Εγκαθίδρυση δύο νέων μεγάλων κέντρων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης τα οποία θα δέχονται είδη οικιακής χρήσης που είναι δύσκολο να ανακυκλωθούν, όπως ηλεκτρικές/ηλεκτρονικές συσκευές, υφάσματα και έπιπλα
4. Δημιουργία υποστηρικτικού δικτύου καταστημάτων επαναχρησιμοποίησης στα αστικά κέντρα, τα οποία θα δέχονται, θα ανταλλάσσουν και θα πωλούν είδη οικιακής χρήσης με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης
5. Επέκταση του υφιστάμενου Δικτύου Πράσινων Σημείων μέσω της υλοποίησης του προγράμματος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την επέκταση του Δικτύου Πράσινων Σημείων και την κατασκευή Δικτύου Γωνιών Ανακύκλωσης στις ορεινές κοινότητες Τροόδους
6. Αναβάθμιση του υπάρχοντος Δικτύου Πράσινων Σημείων προκειμένου να διευκολυνθούν οι δραστηριότητες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης
7. Δημιουργία δικτύου Πράσινων Περιπτέρων σε απομακρυσμένες και ημι-απομακρυσμένες περιοχές
8. Προώθηση και στήριξη επιλογών επαναχρησιμοποίησης και επισκευής στις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης
9. Διερεύνηση του ενδεχομένου δημιουργίας συμβουλευτικής υπηρεσίας για την υποστήριξη της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων σχετικά με τις νέες τεχνολογίες παραγωγής προϊόντων και τις βέλτιστες πρακτικές, ώστε να διευκολύνεται η επισκευή, ανακατασκευή και επαναχρησιμοποίηση προϊόντων

10. Ενσωμάτωση μικρών τοπικών καταστημάτων σε δίκτυο αντίστροφης εφοδιαστικής αλυσίδας

7.3. Βελτίωση του Σχεδιασμού των Προϊόντων

Πολλές από τις επιπτώσεις που προκύπτουν όταν τα προϊόντα γίνονται απόβλητα μπορούν να αποφευχθούν μέσω του σχεδιασμού. Ο καλύτερος σχεδιασμός στοχεύει στη διατήρηση των προϊόντων και των υλικών σε χρήση για όσο το δυνατόν περισσότερο, έτσι ώστε τα προϊόντα να είναι ανθεκτικά, επισκευάσιμα και να μπορούν να ανακατασκευάζονται όπου χρειάζεται. Υπάρχουν επί του παρόντος στην αγορά προϊόντα που σπάνε ή φθείρονται πρόωρα και δεν επισκευάζονται εύκολα ή περιέχουν χημικές ουσίες επικίνδυνες για την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον, εμποδίζοντας την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωσή τους. Η πρόωρη απαξίωση είναι δαπανηρή για του καταναλωτές και οδηγεί στην υπερβολική κατανάλωση πόρων και σε αυξημένες ποσότητες αποβλήτων.

Μέτρα βελτίωσης του σχεδιασμού προϊόντων

1. Διερεύνηση του ενδεχομένου εισαγωγής υποχρεωτικών εγγυήσεων προς τους καταναλωτές για καινούργια καθώς και για μεταχειρισμένα προϊόντα, με στόχο την αντιμετώπιση της πρόωρης απαξίωσης
2. Στήριξη της έρευνας και της χρηματοδότησης στον οικολογικό σχεδιασμό προϊόντων και υπηρεσιών και δημιουργία πλατφόρμας οικολογικού σχεδιασμού για ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών
3. Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για την επίτευξη καθαρότερων και λιγότερο σπάταλων προϊόντων και τεχνολογιών
4. Προώθηση της συμπερίληψης πληροφοριών στις ετικέτες των προϊόντων σχετικά με την επισκευασιμότητα και την ανακυκλωσιμότητά τους
5. Προώθηση του σχεδιασμού των συσκευασιών με στόχο την επαναχρησιμοποίηση και τη δυνατότητα υψηλής ποιότητας ανακύκλωσης

7.4. Διευρυμένη Ευθύνη του Παραγωγού

Μέτρα ενίσχυσης της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού

1. Αναθέωση των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για ενίσχυση της οικονομικής ευθύνης με στόχο την πρόληψη των αποβλήτων, την συμβολή στη λειτουργία κέντρων επαναχρησιμοποίησης και τον σχεδιασμό/κατασκευή/χρήση προϊόντων που διευκολύνουν τη μείωση, επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακατασκευή και αναβάθμιση
2. Εγκαθίδρυση συστημάτων ευθύνης παραγωγού για τα ογκώδη απόβλητα (έπιπλα, στρώματα κ.λπ.)
3. Καθορισμός επαρκούς πλαισίου παρακολούθησης και επιβολής των δραστηριοτήτων, της οργάνωσης και των οικονομικών των συστημάτων ευθύνης παραγωγού
4. Διασφάλιση ότι τα τέλη των συστημάτων ευθύνης παραγωγού βασίζονται σε μια προσέγγιση κύκλου ζωής, η οποία προωθεί την ανθεκτικότητα, την επισκευασιμότητα, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακυκλωσιμότητα των προϊόντων και τη μη παρουσία επικίνδυνων ουσιών

8. ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Εκτός από τις δράσεις προώθησης της ιεράρχησης των αποβλήτων, το ΠΠΔΑ περιλαμβάνει την ανάληψη μιας σειράς ενεργειών που σχετίζονται με συγκεκριμένους τομείς, προκειμένου να αντιμετωπιστούν σημαντικά ζητήματα ολιστικά και να ευθυγραμμιστούν με την εθνική πολιτική. Έχουν εντοπιστεί έξι βασικοί τομείς προτεραιότητας: τουρισμός, τρόφιμα, πλαστικά, κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία και ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά προϊόντα.

8.1. Τουρισμός

Η Κύπρος θα ήταν καλό να θεωρείται ως ένας από τους βασικούς προορισμούς διακοπών της Ευρώπης με οικολογική συνείδηση, με τον τουριστικό τομέα να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην ελαχιστοποίηση και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων. Η Κύπρος υποδέχεται πάνω από τρία εκατομμύρια τουρίστες ετησίως, με την πλειονότητα αυτών να καταφτάνουν την περίοδο αιχμής της τουριστικής περιόδου μεταξύ Μαΐου-Οκτωβρίου. Η αύξηση του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού συνδέεται με αύξηση των παραγόμενων αποβλήτων, που αποτελεί πρόκληση για τις τοπικές αρχές. Η ανεξέλεγκτη απόρριψη αποβλήτων είναι επίσης σημαντικό πρόβλημα στις τουριστικές περιοχές. Οι στρατηγικές πρόληψης των αποβλήτων μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντική εξοικονόμηση οικονομικών πόρων.

Μέτρα για τον τομέα του τουρισμού

1. Σύσταση ομάδας εργασίας ξενοδοχείων και καταλυμάτων ως μέρος του εθνικού προγράμματος για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας στον ξενοδοχειακό τομέα, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 2021-2027. Το πρόγραμμα, το οποίο έχει συμπεριληφθεί στο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων μέσω της μετάβασης σε πιο κυκλικά μοντέλα, προϊόντα και υπηρεσίες και θα στηρίξει τον ξενοδοχειακό τομέα στη μετάβαση για πιστοποίηση με το ISO59020 για την κυκλική οικονομία, ή άλλων εθνικών προδιαγραφών που θα αναπτυχθούν για το σκοπό αυτό
2. Εγκαθίδρυση συνεργασίας με εκπροσώπους της τουριστικής βιομηχανίας προκειμένου να αναπτυχθεί ένα σχέδιο δράσης για μηδενικά απόβλητα/κυκλική οικονομία που να προωθεί την επαναχρησιμοποίηση προσαρμοσμένο στον τουριστικό τομέα
3. Διερεύνηση και αξιολόγηση της δημιουργίας ενός δικτύου δωρεάν σημείων αναπλήρωσης πόσιμου νερού στις τουριστικές περιοχές με στόχο τη μείωση του όγκου των πλαστικών φιαλών μιας χρήσης
4. Εγκαθίδρυση συστήματος πιστοποίησης κυκλικής οικονομίας για ξενοδοχεία και καταλύματα, το οποίο θα βραβεύει τις επιχειρήσεις που στοχεύουν στη μείωση αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και υλικών
5. Αξιολόγηση της εφαρμογής συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ ή συστήματος επιστροφής και επαναγέμισης σε τουριστικά καταλύματα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει αφαίρεση κάδων από τα δωμάτια και παροχή προπληρωμένων σακουλιών αποβλήτων, ενθάρρυνση της ανακύκλωσης μέσω συστήματος επιστροφής καταθέσεων που βασίζεται στο θέρετρο, κ.λπ.
6. Υποστήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων με συμβουλές και καθοδήγηση για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων
7. Καθορισμός στόχου και δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου στην πρόληψη δημιουργίας των αποβλήτων στον τουριστικό τομέα

8.2. Κατασκευαστικός Τομέας

Ο κατασκευαστικός τομέας καταναλώνει σημαντικές ποσότητες φυσικών πόρων και ευθύνεται για την παραγωγή μεγάλου όγκου αποβλήτων. Η κατανάλωση πρώτων υλών και η δημιουργία αποβλήτων μπορούν να αποφευχθούν μέσω του καλύτερου σχεδιασμού, της μείωσης του πλεονάσματος και της περίσσειας δομικών υλικών και της καλύτερης αποθήκευσης και διαχείρισης των υλικών. Η αποφυγή εργαλείων μιας χρήσης και η βελτίωση της μακροζωίας των εργαλείων, του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων θα συμβάλει επίσης στη μείωση των αποβλήτων. Η υιοθέτηση νέων κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων, όπως η κοινή χρήση και η σύμβαση μίσθωσης, μπορούν επίσης να μειώσουν τη σπατάλη. Ο κατασκευαστικός τομέας είναι επίσης υπεύθυνος για την παραγωγή σημαντικού όγκου αποβλήτων από υλικά συσκευασίας.

Μέτρα για τον κατασκευαστικό τομέα

1. Υιοθέτηση νέων κανονισμών για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων το 2022
2. Αναθεώρηση του πλαισίου διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για τα δομικά υλικά σύμφωνα με τα πρότυπα οικολογικού σχεδιασμού, έτσι ώστε να ενθαρρυνθεί η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και η μεγαλύτερη δυνατή χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων, ανακυκλώσιμων και ανακυκλωμένων υλικών
3. Εισαγωγή υποχρεωτικών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων για τα εργοτάξια για το σχεδιασμό της διαχείρισης αποβλήτων και υλικών, ενθάρρυνση της χρήσης δευτερογενών υλικών και ελαχιστοποίηση της απόρριψης
4. Στήριξη των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων συμπεριλαμβάνοντας τις αρχές της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της κυκλικής οικονομίας. Παροχή καθοδήγησης σχετικά με τις βιώσιμες προμήθειες σε όλες τις φάσεις μιας κατασκευής από τον αρχικό σχεδιασμό έως την κατασκευή, την ανακαίνιση και την κατεδάφιση
5. Καθορισμός κριτηρίων αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων ως δευτερογενών πρώτων υλών
6. Δημιουργία δείκτη με βάση την ποσότητα των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων ανά έτος

8.3. Μείωση της Σπατάλης Τροφίμων

Ως μέρος του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Στρατηγική από το Αγρόκτημα στο Πιάτο στοχεύει να καταστήσει τα συστήματα τροφίμων πιο βιώσιμα. Ένας από τους στόχους είναι να μειωθεί κατά το ήμισυ η σπατάλη τροφίμων έως το 2023. Η παραγωγή τροφίμων που δεν καταναλώνονται, είτε επειδή χάνονται στο χωράφι είτε στο πιάτο, όχι μόνο μειώνει την ποσότητα των διαθέσιμων τροφίμων, αλλά είναι επίσης σπατάλη στη χρήση οικονομικών και περιβαλλοντικών πόρων. Επιπρόσθετα, οι τουρίστες παράγουν μεγάλους όγκους αποβλήτων, και συγκεκριμένα πάνω από 2,07 φορές περισσότερους από ό,τι ένας κάτοικος, με τα οργανικά απόβλητα έχουν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στα δημοτικά απόβλητα.

Σήμερα, στην Κύπρο υπάρχουν διάφορες πρωτοβουλίες για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων όπως το Zero Food Waste Cyprus, το ResQ Club, το Rescuedbox και το Quasimodo.

Μέτρα μείωσης της σπατάλης τροφίμων

1. Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης της παραγωγής αποβλήτων τροφίμων σύμφωνα

<p>με τις διατάξεις της Απόφασης (ΕΕ) 2019/1597 για ποσοτικοποίηση της βασικής γραμμής παραγωγής αποβλήτων τροφίμων στην Κύπρο, προκειμένου να εντοπιστούν ευκαιρίες για μείωση της σπατάλης τροφίμων στη γεωργία, τη μεταποίηση, τη διανομή, το λιανικό εμπόριο, τα εστιατόρια και τα νοικοκυριά</p>
<p>2. Ετοιμασία στοχευμένου σχεδίου δράσης για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων, το οποίο να επικεντρώνεται σε πρωτοβουλίες πρόληψης της σπατάλης τροφίμων σε τοπικό επίπεδο με τη συνεργασία των τοπικών αρχών και άλλα φορέων και στην παροχή καθοδήγησης προς τις επιχειρήσεις που επιθυμούν να μειώσουν τη σπατάλη τροφίμων</p>
<p>3. Στήριξη του τομέα λιανικού εμπορίου και του τομέα φιλοξενίας για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων</p>
<p>4. Χρηματοδότηση έρευνας για προώθηση της μείωσης των αποβλήτων τροφίμων και της βιωσιμότητας του συστήματος τροφίμων και την εγκαθίδρυση/προώθηση συμβουλευτικών υπηρεσιών για το θέμα αυτό. Στη συγκεκριμένη έρευνα, θα μπορούσε να περιλαμβάνεται και υποστήριξη για καινοτομία στο σχεδιασμό προϊόντων που συμβάλλουν στη μείωση των αποβλήτων τροφίμων που παράγονται από τους τελικούς χρήστες</p>
<p>5. Προώθηση της μείωσης της σπατάλης τροφίμων στον πρωτογενή τομέα. Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας για τα απόβλητα τροφίμων σε προγράμματα αγροτικής επαγγελματικής κατάρτισης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις πρακτικές πρόληψης της σπατάλης τροφίμων</p>
<p>6. Στήριξη του τομέα επεξεργασίας τροφίμων για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προώθηση έρευνας και καινοτομίας και πιλοτικών προγραμμάτων με στόχο την τροποποίηση της παραγωγικής διαδικασίας και την ανάπτυξη νέων προϊόντων που προέρχονται από τα απόβλητα τροφίμων, καθώς και τη βελτιστοποίηση πρακτικών μεταφοράς, διανομής και πώλησης τροφίμων για μείωση της σπατάλης και της απώλειας • Υποστήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων με στόχο την ενίσχυση των διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης ικανοτήτων για την προώθηση καλών πρακτικών στο θέμα της μείωσης της σπατάλης των τροφίμων
<p>7. Προώθηση της δωρεάς τροφίμων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός και μέτρα αντιμετώπισης εμποδίων/περιορισμών, ανάπτυξη προδιαγραφών/κριτηρίων για τη δωρεά τροφίμων και ενθάρρυνση της δωρεάς τροφίμων από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο και στον τομέα της φιλοξενίας και στήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων • Παροχή οικονομικών κινήτρων για τη δωρεά τροφίμων • Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για τη δωρεά τροφίμων
<p>8. Βελτίωση της σήμανσης των τροφίμων όσον αφορά τη λήξη διάρκειας ζωής τους και τον τρόπο φύλαξής τους και εκστρατείες ενημέρωσης των καταναλωτών</p>

8.4. Κλωστοϋφαντουργία

Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα είναι η τέταρτη κατηγορία σε κατάταξη που προκαλεί υψηλές πιέσεις στη χρήση πρωτογενών πρώτων υλών και νερού, μετά από τα τρόφιμα, τη στέγαση και τις μεταφορές, και η πέμπτη στην παραγωγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Στην ΕΕ, λιγότερα από τα μισά μεταχειρισμένα ρούχα συλλέγονται για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση όταν δεν χρησιμοποιούνται πλέον, και μόνο το 1% τελικά ανακυκλώνεται σε νέα ρούχα, καθώς οι τεχνολογίες που επιτρέπουν την ανακύκλωση ρούχων έχουν ξεκινήσει μόλις πρόσφατα να κάνουν την εμφάνισή τους.

Μέτρα για την πρόληψη αποβλήτων από την κλωστοϋφαντουργία

1. Ανάπτυξη Σχεδίου Δράσης για την Κλωστοϋφαντουργία, το οποίο να στοχεύει στη μείωση των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, στην ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης, της δωρεάς και της χρήσης δευτερογενών υλικών και στην προώθηση προϊόντων οικολογικού σχεδιασμού ώστε να διασφαλιστεί ότι τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα είναι κατάλληλα για κυκλικότητα
2. Υποστήριξη επιχειρήσεων που προωθούν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ενοικίαση ρούχων
3. Δημιουργία δικτύου υπηρεσιών επαναχρησιμοποίησης και επισκευής ρούχων και υφασμάτων και διασφάλιση ότι οι καταναλωτές έχουν εύκολη πρόσβαση σε αυτές
4. Αξιολόγηση του ενδεχομένου εισαγωγής συστήματος διευρυμένης ευθύνης παραγωγού ως ρυθμιστικό μέτρο για την προώθηση βιώσιμων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και την ελαχιστοποίηση της παραγωγής αποβλήτων

8.5. Πλαστικά Είδη

Παρά τη χρησιμότητά τους, τα πλαστικά προϊόντα δημιουργούν σημαντικά ζητήματα βιωσιμότητας, ειδικά αφού πολλά από αυτά είναι μιας χρήσης. Τα μέτρα της ΕΕ περιλαμβάνουν το Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία, τη Στρατηγική για τα Πλαστικά σε μια Κυκλική Οικονομία, τη νομοθετική πρωτοβουλία για τα πλαστικά μιας χρήσης και έναν στόχο για την ανακύκλωση του 55% των πλαστικών συσκευασιών έως το 2030.

Αν και υπήρξε πρόοδος με τις λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς, απαιτείται μεγαλύτερη εστίαση στη μείωση της εξάρτησης από τα πλαστικά και στην αντιμετώπιση του τρόπου επιλογής των πρώτων υλών. Εκτός από τα περιβαλλοντικά οφέλη από τη μειωμένη χρήση πλαστικών, η υποστήριξη καινοτόμων υλικών και επιχειρηματικών μοντέλων μπορεί να προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για οικονομικά οφέλη και για δημιουργία θέσεων εργασίας. Οποιοσδήποτε αλλαγές θα αποσκοπούν στην αξιολόγηση του πλήρους κύκλου ζωής του προϊόντος και θα ενθαρρύνουν την άνοδο στην ιεραρχία των αποβλήτων αντί για τη μετάβαση σε διαφορετικό υλικό μιας χρήσης.

Μέτρα πρόληψης της δημιουργίας πλαστικών αποβλήτων

Πλαστικά μιας Χρήσης και Συσκευασίες

1. Αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας 2019/907/ΕΕ για τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον: Ενίσχυση ελέγχων και παρακολούθησης σχετικά με τις απαγορεύσεις, μείωση κατανάλωσης, προώθηση εναλλακτικών προϊόντων και ενίσχυση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού
2. Περιορισμός πλαστικών μιας χρήσης και προϊόντων που περιέχουν μικροπλαστικά και επικίνδυνες ουσίες
3. Επανεξέταση, έως το 2024, του συλλογικού συστήματος για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασίας ώστε να διασφαλιστεί ότι οι παραγωγοί έχουν κίνητρα ώστε να λαμβάνουν καλύτερες και πιο βιώσιμες αποφάσεις στο στάδιο του σχεδιασμού του προϊόντος και ότι πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 8 της Οδηγίας για τα πλαστικά μίας χρήσης

4. Εφαρμογή συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για υγρά μαντηλάκια, μπαλόνια και προϊόντα καπνού με φίλτρο σύμφωνα με το άρθρο 8 της Οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης. Ως προθεσμία για τα προϊόντα καπνού έχει ορισθεί το 2023, ενώ για τα υγρά μαντηλάκια και τα μπαλόνια ο Ιούλιος του 2024
5. Δημιουργία ομάδας εργασίας για καθορισμό μέτρων και δράσεων μείωσης των πλαστικών μιας χρήσης μέσω απαγόρευσης/περιορισμού της χρήσης προϊόντων, καινοτομίας ή εφαρμογής εναλλακτικών μοντέλων όπως η επαναχρησιμοποίηση έως το 2025, βάσει και των απαιτήσεων της Οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης
6. Στήριξη των ΑΤΑ για εφαρμογή μέτρων μείωσης της παραγωγής των πλαστικών αποβλήτων και της ρύπανσης, αναγνώριση του ρόλου των πολιτών στην προώθηση μιας βιώσιμης οικονομίας των πλαστικών και στήριξη της καινοτομίας στον ιδιωτικό τομέα
7. Παροχή πληροφοριών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις για τις επιπτώσεις από τη χρήση του πλαστικού ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να επηρεαστεί προς την επιθυμητή θετική κατεύθυνση η καταναλωτική τους συμπεριφορά. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν την επαναχρησιμοποίηση και επαναπλήρωση, την ανακύκλωση πλαστικών, τις επιπτώσεις των πλαστικών μιας χρήσης και τη ρύπανση από το πλαστικό
8. Παροχή κινήτρων στους τομείς του τουρισμού και των υπηρεσιών τροφίμων για την προώθηση επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων και προϊόντων με ανακυκλωμένο περιεχόμενο
9. Παροχή κινήτρων για την προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των προϊόντων και για αύξηση του ανακυκλωμένου περιεχόμενου τους
10. Διαμόρφωση των τελών των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού βάσει των χαρακτηριστικών των προϊόντων (δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης, ανακυκλωσιμότητα, ανακυκλωμένο περιεχόμενο)
11. Μείωση στην κατανάλωση φιαλών PET μίας χρήσης μέσω πωλήσεων νερού βρύσης σε ξενοδοχεία ή μέσω επαναχρησιμοποιήσιμων μπουκαλιών νερού και προώθηση των επαναχρησιμοποιήσιμων δοχείων ποτών και τροφίμων
12. Βελτίωση της πρόσβασης σε πόσιμο νερό σε κοινόχρηστους χώρους, σχολεία, ιδρύματα κ.λπ. για μείωση της κατανάλωσης πλαστικών φιαλών.
13. Προώθηση της Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων για μείωση της κατανάλωσης των πλαστικών μιας χρήσης (ενσωμάτωση κριτηρίων για εναλλακτικά προϊόντα, επαναχρησιμοποίηση, δυνατότητα ανακύκλωσης, ανακυκλωμένο περιεχόμενο)
14. Εφαρμογή εγγυοδοτικού συστήματος για τις πλαστικές φιάλες
15. Βελτίωση της σήμανσης των πλαστικών προϊόντων για ενημέρωση του καταναλωτή όσον αφορά τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης, την ανακύκλωση, την μη απόρριψη τους στο περιβάλλον κ.λπ.
16. Στήριξη των δράσεων καθαρισμού από την ανεξέλεγκτη απόρριψη των πλαστικών αποβλήτων στο περιβάλλον, όπως ο καθαρισμός παραλιών και διερεύνηση καινοτόμων τρόπων συμμετοχής των επιχειρήσεων, του κοινού και των τουριστών στον τομέα αυτό
Άλλα Πλαστικά Προϊόντα
17. Εγκαθίδρυση συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα πλαστικά που χρησιμοποιούνται στη γεωργία
18. Δημιουργία υποδομών για τη συλλογή αλιευτικών εργαλείων που περιέχουν πλαστικό και

εγκαθίδρυση συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού

19. Ενίσχυση των υποδομών και υπηρεσιών χωριστής συλλογής για τα ογκώδη απόβλητα (πλαστικά έπιπλα, παιχνίδια κ.λπ.)

8.6. Ηλεκτρικός/Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (ΗΗΕ)

Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού είναι η ταχύτερα αναπτυσσόμενη ροή αποβλήτων στην ΕΕ. Λιγότερο από το 40% της συνολικής ποσότητας αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που παράγεται, τελικά ανακυκλώνεται. Τον Μάρτιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, το οποίο έθετε ως προτεραιότητα τη μείωση των ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών αποβλήτων. Το συγκεκριμένο σχέδιο περιγράφει άμεσους στόχους, όπως είναι η δημιουργία του «δικαιώματος στην επισκευή», η βελτίωση της επαναχρησιμοποίησης, η εισαγωγή στη χρήση ενός κοινού φορτιστή και η καθιέρωση συστήματος ανταμοιβής για την ενθάρρυνση της ανακύκλωσης ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών ειδών.

Μέτρα πρόληψης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού

1. Ανάπτυξη σχεδίου δράσης για την αειφόρο διαχείριση των ΑΗΗΕ σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς
2. Καθιέρωση ενός συστήματος ανάκτησης αποβλήτων ΗΗΕ για τους λιανοπωλητές ώστε να ενθαρρύνεται και να προωθείται η επαναχρησιμοποίηση, η επισκευή και η ανακατασκευή
3. Υποστήριξη νέων καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων ΗΗΕ, όπως η κοινή χρήση, η σύμβαση μίσθωσης, η ενοικίαση και ο δανεισμός
4. Αύξηση της παροχής πληροφοριών προς τους καταναλωτές σχετικά με τη διάρκεια ζωής του ΗΗΕ, τις πιθανές περιόδους επισκευής και τις περιόδους εγγύησης. Τα εγχειρίδια θα πρέπει να είναι διαθέσιμα για όλα τα προϊόντα
5. Αύξηση της παράτασης ζωής των συσκευών μέσω του «δικαιώματος στην επισκευή» και τη δημιουργία δικτύου κέντρων επισκευής
6. Καταγραφή υφιστάμενων και προώθηση νέων επιχειρήσεων επισκευής ΗΗΕ

9. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Βάση όλων των προσπαθειών για τη μείωση των αποβλήτων είναι η συμπεριφορά των παραγωγών αποβλήτων. Προς την κατεύθυνση αυτή και προκειμένου να υποστηριχθούν όλα τα προαναφερθέντα μέτρα, θα πρέπει να εφαρμοστεί ένα βιώσιμο πρόγραμμα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του κοινού, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, έτσι ώστε να προωθούνται και να ενισχύονται βασικά μηνύματα αλλαγής συμπεριφοράς σε τακτική βάση. Ένα τέτοιο πρόγραμμα θα απαιτήσει μια μακροπρόθεσμη δέσμευση χρηματοδότησης που θα επιτρέψει να σχεδιαστεί και να εφαρμοστεί μέσω των τοπικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων, καθώς και μέσω του υφιστάμενου Προγράμματος ως μέρος των εθνικών εκστρατειών. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η συνεχής δέσμευση και συμμετοχή πολιτών και επιχειρήσεων είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία οποιασδήποτε δράσης που περιγράφεται σε αυτό το Πρόγραμμα.

Μέτρα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Πρόληψη Δημιουργίας Αποβλήτων και Επαναχρησιμοποίηση

1. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
2. Διεξαγωγή εθνικών εκστρατειών, με τον έλεγχο τους να πραγματοποιείται κεντρικά μέσω του υπό ίδρυση συντονιστικού φορέα. Οι εκστρατείες θα πρέπει να προωθούν γενικά μηνύματα αλλαγής συμπεριφοράς που σχετίζονται με τη βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία και θα πρέπει να χρησιμοποιούν μια σειρά από παραδοσιακές πλατφόρμες και πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης
3. Δημιουργία δικτύου τοπικών συμβούλων στη διαχείριση αποβλήτων, προκειμένου να συμβάλλουν στη στήριξη πρωτοβουλιών των τοπικών αρχών και να παρέχουν συμβουλές σε πολίτες και επιχειρήσεις
4. Κατάρτιση τοπικών σχεδίων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, στα οποία να περιλαμβάνονται τοπικές εκστρατείες για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, εστιάζοντας σε τοπικές πρωτοβουλίες και υπηρεσίες
5. Καθιέρωση πολιτικών ευαισθητοποίησης για την κυκλική οικονομία και τη βιωσιμότητα στο δημόσιο τομέα και ενσωμάτωση προγραμμάτων κατάρτισης εργαζομένων
6. Υποχρεωτική εκπαίδευση προς όλους τους εργαζομένους των δημοσίων συμβάσεων, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη να συμπεριληφθούν οι αρχές της κυκλικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις σύμφωνα με το Εγχειρίδιο της ΕΕ για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις
7. Σχεδιασμός και υλοποίηση μιας αποτελεσματικής εκστρατείας ευαισθητοποίησης για την επαναχρησιμοποίηση, με στόχο τη διασφάλιση ότι οι πολίτες γνωρίζουν την ύπαρξη των νέων εγκαταστάσεων επαναχρησιμοποίησης και για ποιον σκοπό μπορούν να χρησιμοποιηθούν

Τουρισμός

8. Διεξαγωγή εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που θα επικεντρώνονται ειδικά στον τουριστικό τομέα, τόσο προς τις επιχειρήσεις φιλοξενίας όσο και προς τους τουρίστες
9. Ενημέρωση των τουριστών μέσω σαφών μηνυμάτων και σηματοδοτήσεων σχετικά με την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση
10. Ενημέρωση προσωπικού ξενοδοχειακών και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων
11. Εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης στη βιομηχανία προμήθειας τροφίμων και προώθηση στρατηγικών για τη βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας των προϊόντων και την αποφυγή υπολειμμάτων

Σπατάλη Τροφίμων

12. Εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης στη βιομηχανία προμήθειας τροφίμων και προώθηση στρατηγικών για τη βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας των προϊόντων και την αποφυγή υπολειμμάτων τροφίμων
13. Προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τα απόβλητα τροφίμων στα εκπαιδευτικά προγράμματα σπουδών
14. Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας για τα απόβλητα τροφίμων σε προγράμματα αγροτικής επαγγελματικής κατάρτισης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις πρακτικές πρόληψης της σπατάλης τροφίμων

15. Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων κατά την αγορά και διαχείριση των τροφίμων στα νοικοκυριά, σε χώρους εστίαση και ξενοδοχεία, κ.λπ. και η οποία θα ευαισθητοποιήσει το κοινό και θα παρέχει πρακτικές συμβουλές και οδηγίες για τους τρόπους μείωσης της σπατάλης τροφίμων
16. Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης στον τομέα εστίασης και φιλοξενίας για την εφαρμογή καλών πρακτικών μείωσης της σπατάλης τροφίμων και των αποβλήτων τροφίμων (υπολογισμός και παραγγελία προμηθειών, καθορισμός μενού, παρασκευή, μέγεθος μερίδων, έλεγχος υπολειμμάτων και περισσευμάτων κλπ.)
Κλωστοϋφαντουργία
17. Εκστρατείες αλλαγής πρότυπων κατανάλωσης έτσι ώστε να ενημερώνονται και να στηρίζονται οι καταναλωτές στην αγορά λιγότερων ρούχων καλύτερης ποιότητας και στην επιλογή πιο βιώσιμων και κυκλικών επιλογών
Πλαστικά Μίας Χρήσης και Άλλα Πλαστικά Προϊόντα
18. Παροχή πληροφοριών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των πλαστικών μίας χρήσης και της ρύπανσης από πλαστικά και για την μείωση της κατανάλωσης πλαστικών και προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και επαναπλήρωσης και ανακύκλωσης πλαστικών

10. ΝΟΜΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

10.1. Στήριξη της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι δημόσιες αρχές διαδραματίζουν βασικό ρόλο στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων ως φορείς χάραξης πολιτικής και ρυθμιστικές αρχές τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Σε εθνικό επίπεδο, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι αρχές της κυκλικής οικονομίας αναγνωρίζονται και περιλαμβάνονται σε όλες τις πολιτικές του Κράτους και δεν περιορίζονται σε περιβαλλοντικά θέματα, ενώ είναι εξίσου σημαντικό να διασφαλιστεί ότι υπάρχει συντονισμένη προσέγγιση σε ποικίλους τομείς πολιτικής για να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχουν αντικρουόμενες πρακτικές ή ακούσια αρνητικά αποτελέσματα.

Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιες αρχές, όπως είναι τα κυβερνητικά τμήματα, οι ρυθμιστικές και οι τοπικές αρχές, διαθέτουν επαρκείς πόρους και κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό ώστε να αναληφθούν οι ενέργειες που περιγράφονται στο παρόν Πρόγραμμα.

Διοικητικά μέτρα

1. Δημιουργία εθνικού φορέα κυκλικής οικονομίας και μηδενικών αποβλήτων.
2. Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης για καλύτερη χάραξη και εφαρμογή της πολιτικής
3. Υποχρεωτική εκπαίδευση εργαζομένων στις δημόσιες συμβάσεις στην Κύπρο, για συμπερίληψη των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις
4. Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων και κατάρτισης για τη διαχείριση των αποβλήτων (πρόληψη) για νομοθέτες, ρυθμιστικές αρχές έκδοσης αδειών,

επιθεωρητών, φορείς υλοποίησης κ.λπ.

5. Προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού των τοπικών αρχών.

10.2. Οικονομικά Εργαλεία

10.2.1. Πληρώνω Όσο Πετώ (ΠΟΠ)

Το ΠΟΠ έχει εφαρμοστεί με μεγάλη επιτυχία σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ενισχύει και ενθαρρύνει τη διαλογή στην πηγή και τη χωριστή συλλογή υλικών τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα και μειώνει την ποσότητα των μη ανακυκλώσιμων αποβλήτων που παράγονται. Στην Κύπρο, μέχρι στιγμής έχει εφαρμοστεί το σύστημα ΠΟΠ με Προπληρωμένη Σακούλα στο Δήμο Αγλαντζιάς της επαρχίας Λευκωσίας, το οποίο ξεκίνησε την εφαρμογή του την 1/1/2021. Τον Ιούλιο του 2022 αναμένεται η ψήφιση των κανονισμών που θα προβλέπουν την υποχρεωτική εισαγωγή συστημάτων ΠΟΠ από όλες τις τοπικές αρχές. Τα διαρθρωτικά ταμεία θα στηρίξουν τις τοπικές αρχές με την ανάπτυξη του ΠΟΠ, με συνολικό ύψος χρηματοδότησης περίπου 25 εκατ. Ευρώ.

10.2.2. Φόρος Υγειονομικής Ταφής

Η εφαρμογή του φόρου υγειονομικής ταφής έχει στόχο να αποθαρρύνει την τελική διάθεση των αποβλήτων και παρέχει κίνητρα για επιλογές ψηλότερα στην ιεραρχία των αποβλήτων. Ο φόρος υγειονομικής ταφής θα πρέπει να αυξάνεται σταδιακά κάθε χρόνο. Ο φόρος μπορεί να δημιουργήσει έσοδα για τις τοπικές αρχές μέσω διαφοροποιημένων επιστροφών για χωριστή συλλογή βάσει της απόδοσης.

Τα νοικοκυριά θα πρέπει να ενημερώνονται για το μεταβαλλόμενο κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων. Εάν θεσπιστεί ο φόρος υγειονομικής ταφής, αυτός θα μετακυλιέται στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά είτε άμεσα είτε μέσω του κόστους συλλογής αποβλήτων. Ως εκ τούτου, θα ασκηθεί οικονομική πίεση προς τα νοικοκυριά ώστε να ελαχιστοποιήσουν τα απόβλητά τους και αυτό θα απαιτήσει σαφή και συνεχή επικοινωνία σχετικά με τον τρόπο ελαχιστοποίησης των αποβλήτων που παράγουν, καθώς και ενημέρωση όσον αφορά τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης/επαναχρησιμοποίησης που μπορούν να δεχτούν διαφορετικά ρεύματα αποβλήτων.

10.2.3. Φόρος στις πλαστικές συσκευασίες

Η επιβολή φόρου στις πλαστικές συσκευασίες και σε άλλα πλαστικά προϊόντα ή υλικά συσκευασίας μιας χρήσης θα ενθάρρυνε τη μείωση της χρήσης τους.

Άλλα οικονομικά μέτρα

Πρόληψη Δημιουργίας Αποβλήτων και Επαναχρησιμοποίηση

1. Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας ταμείου πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων/κυκλικής οικονομίας για προώθηση της καινοτομίας, στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα που αφορούν την αποδοτικότητα των πόρων, την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και τα προγράμματα επαναχρησιμοποίησης και στήριξη των ΑΤΔ στην υλοποίηση των τοπικών σχεδίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων
2. Διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής περιβαλλοντικών φόρων στα εισαγόμενα αγαθά, με βάση κριτήρια όπως ανθεκτικότητα, η επισκευασιμότητα, η επαναχρησιμοποίηση η ανακυκλωσιμότητα, η παρουσία επικίνδυνων ουσιών κ.α.
3. Διερεύνηση της δυνατότητας εξαίρεσης από τον ΦΠΑ για μεταχειρισμένα προϊόντα και

δευτερογενείς πρώτες ύλες
4. Διερεύνηση της δυνατότητας ελάφρυνσης των διοικητικών και δημοσιονομικών επιβαρύνσεων για πρωτοβουλίες αντίστροφης εφοδιαστικής αλυσίδας
5. Εξέταση δυνατότητας για μείωση ή εξαίρεση από τον συντελεστή ΦΠΑ (φορολογικές ελαφρύνσεις) στα μεταχειρισμένα προϊόντα και τα αποχαρακτηρισμένα απόβλητα (δευτερογενείς πρώτες ύλες) για περαιτέρω προώθηση και διάθεση τους στην αγορά
6. Διερεύνηση θέσπισης υποχρεωτικών εγγυήσεων για τους καταναλωτές για χρήση νέων και μεταχειρισμένων αγαθών
7. Εφαρμογή συστημάτων εγγυοδοσίας και συστημάτων επιστροφής και επαναγέμισης
8. Διερεύνηση δυνατότητας εισαγωγής χρηματοοικονομικών εργαλείων για την προώθηση της αγοράς δευτερογενών υλικών και της εφαρμογής φόρου για το ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο ή τα παρθένα υλικά
9. Εφαρμογή του πράσινου φόρου που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ για την ενθάρρυνση της μείωσης και της επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων
10. Παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης
11. Εφαρμογή κινήτρων για στήριξη της αγοράς των επισκευασμένων και ανακατασκευασμένων προϊόντων, όπως υποχρεωτικές εγγυήσεις προς τους καταναλωτές ή φορολογικές ελαφρύνσεις σε είδη που διατίθενται στην αγορά
12. Καθορισμός δημόσιου τέλους διαχείρισης αποβλήτων για προϊόντα που δεν καλύπτονται ή δεν καλύπτονται πλήρως από συστήματα ευθύνης παραγωγού
Τουρισμός
13. Αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής τουριστικού φόρου, επιπλέον του φόρου διαμονής που χρεώνουν σήμερα οι τοπικές αρχές, αντανακλώντας το κόστος των υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων
Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού
14. Διερεύνηση εφαρμογής οικολογικού φόρου στον εισαγόμενο ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, βάση περιβαλλοντικής επίδοσης (π.χ. παρουσία επικίνδυνων ουσιών, διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, παράταση διάρκειας ζωής τους)
Πλαστικά Μιας Χρήσης και Άλλα Πλαστικά Προϊόντα
15. Αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής φορολογικών κινήτρων που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μιας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις ή για την αύξηση της διάρκειας ζωής τους

10.3. Διαχείριση Δεδομένων Αποβλήτων

Τα αξιόπιστα συστήματα συλλογής δεδομένων συμβάλλουν σημαντικά στη λήψη των αποφάσεων και επιτρέπουν τη μέτρηση της προόδου προς τους στόχους και το ρυθμιστικό έλεγχο και την επιβολή. Οι οδηγοί πολιτικής σε όλη την Ευρώπη σηματοδοτούν μια στροφή προς τα ηλεκτρονικά συστήματα καταγραφής και αναφοράς δεδομένων, ενώ πρόσφατα εισήχθησαν αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των ποσοστών ανακύκλωσης (Οδηγία ΕΕ 2018/851), ενισχύοντας την ανάγκη βελτίωσης της συλλογής των δεδομένων αποβλήτων στην Κύπρο.

Εκτός από τα μέτρα που περιέχονται στη Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας έξυπνων συστημάτων παρακολούθησης αποβλήτων και

η δημιουργία ενός εθνικού ψηφιακού κόμβου υλικών, που θα συμβάλλουν στη μείωση και ανάκτηση των υλικών.

Μέτρα διαχείρισης δεδομένων αποβλήτων
1. Δημιουργία λειτουργικής ολοκληρωμένης πλατφόρμας δεδομένων για τα απόβλητα
2. Λειτουργία πλατφόρμας οικολογικού σχεδιασμού για ανταλλαγή απόψεων/γνώσεων μεταξύ επιχειρήσεων
3. Δημιουργία πλατφόρμας κυκλικής οικονομίας με στόχο τη σύνδεση της προσφοράς και της ζήτησης υλικών με στόχο την ανταλλαγή πόρων μεταξύ επιχειρήσεων και βιομηχανιών
4. Στήριξη του δικτύου επαναχρησιμοποίησης με ψηφιακή πλατφόρμα για τους καταναλωτές για αγορά, ανταλλαγή και δωρεά αντικειμένων
5. Δημιουργία πλατφόρμας ανταλλαγής υλικών για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πόρων μεταξύ των επιχειρήσεων με στόχο τη μείωση της χρήσης παρθένων πρώτων υλών και την πρόληψη της απόρριψης
5. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας ενημέρωσης για τα κέντρα επιδιόρθωσης και τα καταστήματα και σημεία πώλησης ή ανταλλαγής μεταχειρισμένων ρούχων και άλλων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων
6. Δημιουργία πλατφόρμας για τα απόβλητα τροφίμων και τα γεωργικά απόβλητα (για μείωση της σπατάλης τροφίμων στη γεωργία, τη μεταποίηση, τη διανομή, το λιανικό εμπόριο, τα εστιατόρια και τα νοικοκυριά μέσω ενός συστήματος για τη μέτρηση, τη μείωση και την υποβολή στοιχείων για τη σπατάλη των τροφίμων)
7. Δημιουργία πλατφόρμας για τα πλαστικά μιας χρήσης
8. Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για τη δωρεά τροφίμων
9. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας ενημέρωσης για τα κέντρα και επιχειρήσεις επισκευής ΗΗΕ και τα καταστήματα πώλησης ή ανταλλαγής μεταχειρισμένου ΗΗΕ.
10. Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας κοινής χρήσης που θα επιτρέπει στις τουριστικές επιχειρήσεις να μοιράζονται εξοπλισμό, όπως έπιπλα
11. Προώθηση της δημιουργίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας ενημέρωσης για τα απόβλητα εκσκαφών και κατεδαφίσεων για πώληση ή ανταλλαγή προϊόντων

11. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

11.1. Ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ΠΠΔΑ θα πραγματοποιείται κάθε δύο χρόνια, λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς το 2020. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των μέτρων πρόληψης, θα γίνει στη βάση των ακόλουθων ποιοτικοί ή ποσοτικοί δεικτών:

- Συνολική ποσότητα παραγόμενων αποβλήτων
- Ποσοστό επαναχρησιμοποίησης
- Επίπεδα αποβλήτων τροφίμων
- Επίπεδα αποβλήτων πλαστικών μιας χρήσης
- Αριθμός εκστρατειών ευαισθητοποίησης των πολιτών για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων που πραγματοποιήθηκαν / έτος.

- Αριθμός λειτουργικών κέντρων επαναχρησιμοποίησης και αριθμός των σχετικών εργασιών.

11.2. Σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης

Για την παρακολούθηση της εφαρμογής θα συσταθεί Επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των ακόλουθων κυβερνητικών τμημάτων και φορέων:

- Γενικός Διευθυντής Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος
- Τμήμα Περιβάλλοντος
- Ένωση Δήμων
- Ένωση Κοινοτήτων
- ΟΕΒ
- ΚΕΒΕ
- Εκπρόσωπος Μη Κυβερνητικού Οργανισμού
- ΕΤΕΚ
- Δημόσια Ακαδημαϊκά ιδρύματα (Πανεπιστήμιο Κύπρου/Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου)

Την Επιτροπή θα προεδρεύει ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει σε τακτά διαστήματα για παρακολούθηση της προόδου της εφαρμογής των μέτρων της Στρατηγικής και ανά διετία για αξιολόγηση των δεικτών παρακολούθησης.

12. ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΩΝ ΠΠΔΑ 2022 – 2028

Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2022 – 2028 παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί. Τα μέτρα περιλαμβάνουν:

A. ΜΕΤΡΑ ΤΗΡΗΣΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Μέτρα Πρόληψης/ Μείωσης Δημιουργίας Αποβλήτων

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Επισκευή και Επαναχρησιμοποίηση/Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Βελτίωση του Σχεδιασμού Προϊόντων

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Πρόληψη σε τομείς προτεραιότητας και ρεύματα αποβλήτων

Υπο-ενότητα -4.1 – Τουρισμός

Υπο-ενότητα 4.2. - Απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)

Υπο-ενότητα 4.3. – Οργανικά/Τροφικά Απόβλητα

Υπο-ενότητα 4.4. – Ρούχα και υφάσματα (Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα)

Υπο-ενότητα 4.5. – Πλαστικό

Υπο-ενότητα 4.6. - Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Διευρυμένη Ευθύνη Παραγωγού (EPR)

B. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Νομοθετικά Μέτρα

ΕΝΟΤΗΤΑ 7: Χρηματοοικονομικά μέτρα (εργαλεία)

ΕΝΟΤΗΤΑ 8 Διαχείριση Δεδομένων Αποβλήτων

ΕΝΟΤΗΤΑ 9: Επιθεώρηση και επιβολή

ΕΝΟΤΗΤΑ 10: Ενίσχυση διοικητικής ικανότητας εμπλεκομένων

ΕΝΟΤΗΤΑ 11: Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ 2021-2027

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΚΟΣΤΟΣ (€)	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
A. ΜΕΤΡΑ ΤΗΡΗΣΗΣ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ					
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΠΡΟΛΗΨΗ/ ΜΕΙΩΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ					
1.1.	Στήριξη της Έρευνας και Ανάπτυξης στον οικολογικό σχεδιασμό (για δημιουργία νέων ανθεκτικότερων προϊόντων, υπηρεσιών και καθαρότερων τεχνολογιών)	ΤΠ ΥΕΕΒ ΥΦΕΚΨΠ ΓΔΝ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης Κυκλικής Οικονομίας RRF	€1.000.000	2022 – 2026
1.2.	Πρώθηση εθελοντικών συμφωνιών με σκοπό την επίτευξη νέων ανθεκτικότερων προϊόντων/ υπηρεσιών και καθαρότερων τεχνολογιών)	ΤΠ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Επιχειρήσεις	Δ/Υ	Εθνικοί πόροι €20.000 ανά έτος ΣΥΝΟΛΟ για τη διάρκεια του προγράμματος: €120.000	Συνεχιζόμενη δράση
1.3.	Πρώθηση της συμπερίληψης των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις διαδικασίες Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις που έχει εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή	ΤΠ Γενικό Λογιστήριο	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
1.4.	Εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 2021-2027 και ειδικά του σχεδίου επιχορηγήσεων και μέτρων στήριξης των επιχειρηματικών επενδύσεων στην κυκλική οικονομία, ανάπτυξης νέων προϊόντων και υπηρεσιών, και της εφαρμογής πρακτικών κυκλικής οικονομίας στον ξενοδοχειακό τομέα και προτύπων κυκλικής οικονομίας στη βιομηχανία, τις αλυσίδες εφοδιασμού και τα προϊόντα	ΥΕΕΒ ΥΦΕΚΨΠ ΤΠ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία RRF	Μέρος από €13.300.000	2022-2025
1.5.	Μελέτη για ποσοτικό προσδιορισμό της κλίμακας και της φύσης της κατανάλωσης των πρώτων υλών της οικονομίας της Κύπρου	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	€100.000	2024 – 2025
1.6.	Αξιολόγηση της ανάγκης δημιουργίας εθνικού φορέα για την κυκλική οικονομία και τη μηδενική σπατάλη για παροχή συμβουλών, πληροφοριών και υποστήριξης σε επιχειρήσεις σχετικά με την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, την αποδοτικότητα των πόρων και τις κυκλικές πρακτικές και σε τοπικές αρχές για την υλοποίηση των τοπικών σχεδίων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων	ΤΠ ΥΕΕΒ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία	Δ/Υ	2022 – 2027
1.7.	Πρώθηση ηλεκτρονικών συναλλαγών, ηλεκτρονικών τιμολογίων και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ψηφιοποίηση υπηρεσιών	Δημόσιος και ευρύτερος δημόσιος τομέας	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 1:		€ 340.000 (δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες του Σχεδίου Δράσης Κυκλικής Οικονομίας)			
ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ/ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ					
1.1.	Εξορθολογισμός και τυποποίηση διαδικασιών αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων και ρύθμιση μιας σταθερής και ασφαλούς αγοράς για τις δευτερογενείς πρώτες ύλες και τα αποχαρκτηρισμένα απόβλητα – Ανάπτυξη προτύπων	ΤΠ ΥΕΕΒ CYS	LIFE IP CY Zero waste και Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία	€25.000 (αγορά υπηρεσιών) €90.000 (τεχνικές μελέτες) ΣΥΝΟΛΟ €115.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2022 – 2027
2.1.	Καταγραφή των υφιστάμενων δραστηριοτήτων και της υπάρχουσας ικανότητας για επαναχρησιμοποίηση και επισκευή και αξιολόγηση των βελτιώσεων που μπορούν να γίνουν σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις	ΤΠ	LIFE IP CYzero)		
2.2.	Δημιουργία 2 κέντρων επαναχρησιμοποίησης και επισκευής για τους πολίτες	ΤΠ	LIFE IP CY Zero waste και ΣΑΑ	€4.000.000 (περιλαμβάνεται και στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2022 – 2026
2.3.	Δημιουργία υποστηρικτικού δικτύου καταστημάτων επαναχρησιμοποίησης στα αστικά κέντρα, τα οποία θα δέχονται, θα ανταλλάσσουν και θα πωλούν είδη οικιακής χρήσης με δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης	ΤΠ	LIFE IP CY Zero waste και RRF		2022 – 2026
2.4.	Αναβάθμιση υφιστάμενου δικτύου Πράσινων Σημείων για προσθήκη εργασιών επισκευής και επαναχρησιμοποίησης	ΤΑΥ	ΣΑΑ	€10.000.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2022 – 2026
2.5.	Επέκταση δικτύου Πράσινων Σημείων και κατασκευή Δικτύου Γωνιών Ανακύκλωσης στις ορεινές κοινότητες Τροόδους	ΤΑΥ	ΣΑΑ		2022 – 2026
2.6.	Δημιουργία δικτύου 50 πράσινων περιπτέρων στις επαρχίες Πάφου, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου και Λευκωσίας (σε απομακρυσμένες περιοχές)	ΤΠ ATA	Life IP CY Zero waste και RRF	€3.300.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2021 – 2025

2.7.	Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας συμβουλευτικής υπηρεσίας για την υποστήριξη της βιομηχανίας και των επιχειρήσεων σχετικά με τις νέες τεχνολογίες παραγωγής προϊόντων και τις βέλτιστες πρακτικές, ώστε να διευκολύνεται η επισκευή, ανακατασκευή και επαναχρησιμοποίηση προϊόντων	ΤΠ ΥΕΕΒ ΥΦΕΚΨΠ ΚΕΒΕ ΟΕΒ Επιχειρήσεις	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
2.8.	Σχεδιασμός και υλοποίηση μέτρων δημιουργίας υποδομών επαναχρησιμοποίησης και επισκευής στις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης	ΤΠ Μονάδες διαχείρισης αποβλήτων	Δ/Υ	Δ/Υ	
2.9.	Ενσωμάτωση μικρών τοπικών καταστημάτων σε δίκτυο αντίστροφης εφοδιαστικής αλυσίδας	ΤΠ Επιχειρήσεις	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 2:		€17.415.000 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο – ο προϋπολογισμός των πιο πάνω δράσεων περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 και δεν θα συνηυπολογιστεί στο συνολικό κόστος του Προγράμματος			
ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ					
3.1.	Διερεύνηση του ενδεχομένου εισαγωγής υποχρεωτικών εγγυήσεων προς τους καταναλωτές για καινούργια καθώς και για μεταχειρισμένα προϊόντα για αντιμετώπιση της πρόωρης απαξίωσης	ΤΠ ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Βιομηχανία Εισαγωγείς Λιανικό εμπόριο	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
3.2.	Στήριξη της έρευνας και της χρηματοδότησης στον οικολογικό σχεδιασμό προϊόντων και υπηρεσιών	ΤΠ ΥΦΕΚΨΠ ΥΕΕΒ	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ εκτίμηση (ετοιμασία σχεδίου στήριξης)	2022 – 2028
3.3.	Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών για προώθηση καθαρότερων και λιγότερο σπάταλων προϊόντων και τεχνολογιών	ΤΠ ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Βιομηχανία Εισαγωγείς Λιανικό εμπόριο	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
3.4.	Προώθηση της συμπερίληψης πληροφοριών στις ετικέτες των προϊόντων σχετικά με την επισκευασιμότητα και την ανακυκλωσιμότητά τους	ΤΠ ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Βιομηχανία Εισαγωγείς Λιανικό εμπόριο	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
3.5.	Προώθηση του σχεδιασμού των συσκευασιών με στόχο την επαναχρησιμοποίηση και τη δυνατότητα υψηλής ποιότητας ανακύκλωσης	ΤΠ ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Βιομηχανία Λιανικό εμπόριο Συλλογικό Σύστημα Green Dot Cyprus	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 3:		€Δ/Υ			
ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΥΘΥΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ					
4.1.	Αναθεώρηση των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού (ενίσχυση της οικονομικής ευθύνης για μέτρα πρόληψης της παραγωγής αποβλήτων, κέντρα επαναχρησιμοποίησης και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, συστήματα ανάκτησης και συλλογής και πρόληψη της ρύπανσης)	ΤΠ Συλλογικά Συστήματα	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2023
4.2.	Θέσπιση συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για ογκώδη απόβλητα και άλλα ρεύματα (έπιπλα, στρώματα, πλαστικά θερμοκηπίου, ΑΕΚ)	ΤΠ	Ιδιωτικός τομέας (Παραγωγοί)	Τα τέλη θα καθοριστούν ανά κατηγορία αποβλήτου και ανά σύστημα	2022 – 2023

4.4.	Ρύθμιση χρηματοδοτικών εισφορών των συλλογικών συστημάτων ώστε να λαμβάνονται υπόψη η ανθεκτικότητα του προϊόντος, η δυνατότητα επισκευής του, η επαναχρησιμοποίησή του, η δυνατότητα ανακύκλωσης και η παρουσία επικίνδυνων ουσιών	ΤΠ Συλλογικά Συστήματα	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
4.5.	Ενίσχυση πλαισίου παρακολούθησης και επιβολής των δραστηριοτήτων, της οργάνωσης και των οικονομικών των συστημάτων ευθύνης παραγωγού	ΤΠ Συλλογικά Συστήματα	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 4:		€Δ/Υ			
ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ					
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 5.1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ					
5.1.1.	Ετοιμασία σχεδίου δράσης μηδενικών αποβλήτων/κυκλικής οικονομίας για προώθηση της επαναχρησιμοποίησης προσαρμοσμένο στον τουριστικό τομέα σε συνεργασία με το Υφυπουργείο Τουρισμού και εκπροσώπους της τουριστικής βιομηχανίας	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.1.2.	Σύσταση ομάδας εργασίας ξενοδοχείων /καταλυμάτων για προώθηση της κυκλικής οικονομίας στον ξενοδοχειακό τομέα, στα πλαίσια εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία 2021-2027	ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΤΠ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία RRF LIFE IP CYZERO	Δ/Υ	2022-2026
5.1.3.	Εισαγωγή δικτύου σημείων επαναπλήρωσης πόσιμου νερού στις τουριστικές περιοχές για μείωση χρήσης πλαστικών μπουκαλιών της χρήσης	ΤΠ ΑΤΑ	Μέσω συνεργασιών	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.1.4.	Θέσπιση συστήματος πιστοποίησης της κυκλικής οικονομίας για ξενοδοχεία και καταλύματα	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού CYS	Δ/Υ	Δ/Υ	2022-2023
5.1.5.	Διερεύνηση δυνατότητας εφαρμογής προγράμματος συστημάτων ΠΟΠ ή εγγυοδοτικών συστημάτων σε τουριστικά καταλύματα	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.1.6.	Υποστήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων με συμβουλές και καθοδήγηση για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.1.7.	Καθορισμός στόχου και ανάπτυξη δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου στην πρόληψη των αποβλήτων γενικά και ειδικά για τον τομέα του τουρισμού	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 5.2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ					
5.2.1.	Θέσπιση υποχρεωτικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων χώρων για εργοτάξια για βελτιστοποίηση χρήσης υλικών (δευτερογενών κα) και παραγωγής/διάθεσης αποβλήτων	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2024
5.2.2.	Καθορισμός κριτηρίων αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων ως δευτερογενών πρώτων υλών, περιλαμβανομένων για την κατασκευή δρόμων και την υποχρεωτική χρήση σε δημόσια έργα	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	Μέχρι το 2025
5.2.3.	Υιοθέτηση νέων κανονισμών για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων το 2022	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	2022
5.2.4.	Αναθεώρηση του πλαισίου διευρυμένης ευθύνης παραγωγού για τα δομικά υλικά σύμφωνα με τα πρότυπα οικολογικού σχεδιασμού, έτσι ώστε να ενθαρρυνθεί η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και η μεγαλύτερη δυνατή χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων, ανακυκλώσιμων και ανακυκλωμένων υλικών	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.2.5.	Στήριξη των πράσινων δημόσιων συμβάσεων συμπεριλαμβάνοντας τις αρχές της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της κυκλικής οικονομίας και παροχή καθοδήγησης σχετικά με τις βιώσιμες προμήθειες σε όλες τις φάσεις μιας κατασκευής από τον αρχικό σχεδιασμό έως την κατασκευή, την ανακαίνιση και την κατεδάφιση	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.2.6.	Ανάπτυξη δείκτη με βάση την ποσότητα των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων / έτος / ΑΕΠ	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2023
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 5.3. ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ					
5.3.1.	Ανάπτυξη σχεδίου δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων και σχεδιασμός χάρτη πορείας (πρωτοβουλίες πρόληψης σπατάλης τροφίμων σε ΑΤΑ και υποστήριξη /καθοδήγηση επιχειρήσεων για μελέτη και υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών)	ΤΠ ΑΤΑ Επιχειρήσεις	Δ/Υ	Δ/Υ (ο προϋπολογισμός θα καθοριστεί ως μέρος του Σχεδίου Δράσης ανά μέτρο)	2022 – 2024

5.3.2.	Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης της παραγωγής αποβλήτων τροφίμων σύμφωνα με τις διατάξεις της Απόφασης (ΕΕ) 2019/1597 για ποσοτικοποίηση της βασικής γραμμής παραγωγής αποβλήτων τροφίμων στην Κύπρο, προκειμένου να εντοπιστούν ευκαιρίες για μείωση της σπατάλης τροφίμων στη γεωργία, τη μεταποίηση, τη διανομή, το λιανικό εμπόριο, τα εστιατόρια και τα νοικοκυριά	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.3.3.	Πρώθηση στρατηγικών για τη βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας των προϊόντων και την αποφυγή υπολειμμάτων τροφίμων	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.3.4.	Πρώθηση της δωρεάς τροφίμων από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο και στον τομέα της φιλοξενίας με την: <ul style="list-style-type: none"> ανάπτυξη προδιαγραφών/ κριτηρίων, εντοπισμό και αντιμετώπιση των εμποδίων/περιορισμών, ανάπτυξη προδιαγραφών/κριτηρίων για τη δωρεά τροφίμων και ενθάρρυνση της δωρεάς τροφίμων από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο λιανικό εμπόριο και στον τομέα της φιλοξενίας και στήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων και παροχή οικονομικών κινήτρων 	ΤΠ ΑΤΑ Κοινοφελείς οργανισμοί, κοινωνικές επιχειρήσεις και ΜΚΟ	Μέσω συνεργασιών	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.3.5.	Στήριξη έρευνας για την προώθηση της μείωσης της σπατάλης τροφίμων (επικέντρωση στην καινοτομία σχεδιασμού προϊόντων) και της βιωσιμότητας του συστήματος τροφίμων και για τη δημιουργία συμβουλευτικών υπηρεσιών	ΤΠ Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ εκτίμηση	2022 – 2028
5.3.6.	Στήριξη των τοπικών πρωτοβουλιών για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων	ΤΠ ΑΤΑ Κοινοφελείς οργανισμοί, κοινωνικές επιχειρήσεις και ΜΚΟ	Μέσω συνεργασιών	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.3.7.	Σχεδιασμός και υλοποίηση μέτρων προώθησης της μείωσης της σπατάλης τροφίμων στον πρωτογενή τομέα	ΤΠ Τμήμα Γεωργίας	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ (ο προϋπολογισμός θα καθοριστεί ανά μέτρο)	2022 – 2028
5.3.8.	Στήριξη του τομέα επεξεργασίας τροφίμων για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων: <ul style="list-style-type: none"> Στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας και πιλοτικών προγραμμάτων, με στόχο την τροποποίηση της παραγωγικής διαδικασίας και την ανάπτυξη νέων προϊόντων, που προέρχονται από τη σπατάλη τροφίμων, καθώς και τη βελτιστοποίηση των πρακτικών μεταφοράς, διανομής και πώλησης τροφίμων για τη μείωση της σπατάλης και της απώλειας τροφίμων. Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων για την ενίσχυση των διαδικασιών απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης ικανοτήτων για την προώθηση ορθών πρακτικών μείωσης των τροφίμων. 	ΤΠ Τμήμα Γεωργίας ΥΕΕΒ Υφυπουργείο Τουρισμού ΟΕΒ ΚΕΒΕ Επιχειρήσεις	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ (ο προϋπολογισμός θα καθοριστεί ανά μέτρο)	2022 – 2028
5.3.9.	Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων στήριξης του τομέα λιανικού εμπορίου και του τομέα φιλοξενίας για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού ΟΕΒ ΚΕΒΕ Επιχειρήσεις	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ (ο προϋπολογισμός θα καθοριστεί ανά μέτρο)	2022 – 2028
5.3.10.	Βελτίωση της σήμανσης των τροφίμων όσον αφορά τη λήξη διάρκειας ζωής τους και τον τρόπο φύλαξης τους και εκστρατείες ενημέρωσης των καταναλωτών	ΤΠ ΥΕΕΒ Υπουργείο Υγείας	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	2022 – 2028
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 5.4. ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ					
5.4.1.	Ρύθμιση της χωριστής συλλογής των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων μέχρι το 2025	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	2022
5.4.2.	Εξέταση της δυνατότητας θέσπισης συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.4.3.	Ανάπτυξη και εφαρμογή Σχεδίου Δράσης για την Κλωστοϋφαντουργία, το οποίο να στοχεύει στη μείωση των κλωστοϋφαντουργικών αποβλήτων, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, στην ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης, της δωρεάς και της χρήσης δευτερογενών υλικών και στην προώθηση προϊόντων οικολογικού σχεδιασμού και να προωθήσει την εύκολη πρόσβαση του κοινού σε υπηρεσίες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης	ΤΠ Παραγωγοί και εισαγωγείς	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2024

	κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων				
5.4.4.	Στήριξη των επιχειρήσεων για προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (π.χ. στήριξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για την ενοικίαση ενδυμάτων)	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ εκτίμηση (ετοιμασία σχεδίου στήριξης)	2022 – 2028
5.4.5.	Προώθηση της δωρεάς ρούχων και της επαναχρησιμοποίησης υφασμάτων	ΤΠ ΑΤΑ Κοινοφελείς οργανισμοί, κοινωνικές επιχειρήσεις και ΜΚΟ	Μέσω συνεργασιών	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.4.6.	Δημιουργία δικτύου υπηρεσιών επαναχρησιμοποίησης και επισκευής ρούχων και υφασμάτων και διασφάλιση ότι οι καταναλωτές έχουν εύκολη πρόσβαση σε αυτές	ΤΠ ΑΤΑ Κοινοφελείς οργανισμοί, κοινωνικές επιχειρήσεις και ΜΚΟ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 5.5. ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ					
5.5.1.	Αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας 2019/907/ΕΕ για τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον: Ενίσχυση ελέγχων και παρακολούθησης σχετικά με τις απαγορεύσεις, μείωση κατανάλωσης, προώθηση εναλλακτικών προϊόντων και ενίσχυση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.5.2.	Απαγόρευση/περιορισμός πλαστικών μίας χρήσης και προϊόντων που περιέχουν μικροπλαστικά και επικίνδυνες ουσίες	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.5.3.	Απαγόρευση λεπτών πλαστικών σακούλων μεταφοράς στα σημεία πώλησης (με πάχος 0-50 microns)	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	Φεβρουάριος 2023
5.5.4.	Αναθεώρηση του συλλογικού συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τις συσκευασίες για συμπερίληψη μέτρων στο στάδιο του σχεδιασμού του προϊόντος (τήρηση απαιτήσεων άρθρου 8 οδηγίας για τα πλαστικά μίας χρήσης)	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	Μέχρι το 2024
5.5.5.	Εφαρμογή νέων συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα υγρά μαντηλάκια, μπαλόνια και προϊόντα καπνού με φίλτρα σύμφωνα με το άρθρο 8 οδηγίας για τα πλαστικά μίας χρήσης	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	Μέχρι το 2023/2024
5.5.6.	Σύσταση ομάδας εργασίας για καθορισμό μέτρων και δράσεων μείωσης των πλαστικών μίας χρήσης μέσω απαγόρευσης/περιορισμού της χρήσης προϊόντων, προώθησης της καινοτομίας και της εφαρμογής εναλλακτικών μοντέλων όπως η επαναχρησιμοποίηση έως το 2025, βάσει και των απαιτήσεων της Οδηγίας για τα πλαστικά μίας χρήσης	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2025
5.5.7.	Στήριξη των ΑΤΑ για εφαρμογή μέτρων μείωσης της παραγωγής των πλαστικών αποβλήτων και της ρύπανσης	ΤΠ ΑΤΑ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
5.5.8.	Σχεδιασμός και εφαρμογή μέτρων στήριξης της καινοτομίας στον ιδιωτικό τομέα, του σχεδιασμού προϊόντων και της παροχής υπηρεσιών, με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης πλαστικών μίας χρήσης και την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης	ΤΠ ΥΕΕΒ Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής ΟΕΒ ΚΕΒΕ ΑΤΑ Επιχειρήσεις	Χρηματοδοτικά Ταμεία	Δ/Υ	2022 – 2028
5.5.9.	Παροχή κινήτρων στους τομείς του τουρισμού και των υπηρεσιών τροφίμων για την προώθηση επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων και προϊόντων με ανακυκλωμένο περιεχόμενο	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ ΑΤΑ	Εθνικοί πόροι	Δ/Υ (ο προϋπολογισμός θα καθοριστεί κατά τον σχεδιασμό των κινήτρων)	2022 – 2028
5.5.10.	Παροχή κινήτρων για την προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού των συσκευασιών και εφαρμογή της οικολογικής διαφοροποίησης των τελών στο πλαίσιο των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης των παραγωγών	ΤΠ Συλλογικά συστήματα	Εθνικοί πόροι Ευθύνη παραγωγού	Δ/Υ (ο προϋπολογισμός θα καθοριστεί κατά τον σχεδιασμό των κινήτρων)	

4.5.11.	Μείωση κατανάλωσης μπουκαλιών PET μίας χρήσης μέσω πωλήσεων νερού βρύσης σε ξενοδοχεία ή μέσω επαναχρησιμοποιήσιμων μπουκαλιών νερού και προώθηση επαναχρησιμοποιήσιμων δοχείων ποτών και τροφίμων	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού ΟΕΒ ΚΕΒΕ Επιχειρήσεις	Ιδιωτική πρωτοβουλία	Δ/Υ	2022 – 2026
5.5.12.	Βελτίωση της πρόσβασης σε πόσιμο νερό σε κοινόχρηστους χώρους, σχολεία, ιδρύματα κ.λπ. για μείωση της κατανάλωσης πλαστικών φιαλών	ΑΤΑ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2026
5.5.13.	Στήριξη των δράσεων καθαρισμού από την ανεξέλεγκτη απόρριψη των πλαστικών αποβλήτων στο περιβάλλον, όπως ο καθαρισμός παραλιών και διερεύνηση καινοτόμων τρόπων συμμετοχής των επιχειρήσεων, του κοινού και των τουριστών στον τομέα αυτό	ΤΠ ΑΤΑ Συστήματα Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού	Ευθύνη παραγωγού και τοπικών αρχών	Δ/Υ	2022 – 2024
5.5.14.	Προώθηση της Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων για μείωση της κατανάλωσης των πλαστικών μιας χρήσης (ενσωμάτωση κριτηρίων για εναλλακτικά προϊόντα, επαναχρησιμοποίηση, δυνατότητα ανακύκλωσης, ανακυκλωμένο περιεχόμενο)	ΤΠ Αναθέτουσες Αρχές του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2026
5.5.15.	Εφαρμογή εγγυοδοτικού συστήματος για τις πλαστικές φιάλες	Παραγωγοί και λιανικό εμπόριο	Ευθύνη παραγωγού	Δ/Υ	2024
5.5.16.	Βελτίωση της σήμανσης των πλαστικών προϊόντων για ενημέρωση του καταναλωτή όσον αφορά τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης, την ανακύκλωση, την μη απόρριψη τους στο περιβάλλον κ.λπ.	ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Παραγωγοί και εισαγωγείς	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2026
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.5. ΑΛΛΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ					
5.5.17.	Εγκαθίδρυση συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τα πλαστικά που χρησιμοποιούνται στη γεωργία	ΤΠ ΑΤΑ Παραγωγοί και εισαγωγείς	Ευθύνη παραγωγού	Δ/Υ	2023
5.5.18.	Δημιουργία υποδομών για τη συλλογή αλιευτικών εργαλείων που περιέχουν πλαστικό και εγκαθίδρυση συστήματος διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού	ΤΠ ΤΑΘΕ Παραγωγοί και εισαγωγείς	Ευθύνη παραγωγού	Δ/Υ	2024
5.5.19.	Ενίσχυση των υποδομών και υπηρεσιών χωριστής συλλογής για τα ογκώδη απόβλητα (πλαστικά έπιπλα, παιχνίδια κ.λπ.)	ΤΠ ΑΤΑ Παραγωγοί και εισαγωγείς	Ευθύνη παραγωγού	Δ/Υ	2023
ΕΝΟΤΗΤΑ 5.6. ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ					
5.6.1.	Ανάπτυξη σχεδίου δράσης για την αιεφόρο διαχείριση των ΑΗΗΕ σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2024
5.6.2.	Θέσπιση συστήματος επιστροφής ΑΗΗΕ για τους λιανοπωλητές για την ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής και της ανακατασκευής	ΤΠ Επιχειρήσεις (λιανικό εμπόριο)	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2024
5.6.3.	Υποστήριξη νέων καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων ΗΗΕ, συμπεριλαμβανομένης της κοινής χρήσης, της χρηματοδοτικής μίσθωσης, της ενοικίασης και του δανεισμού	ΤΠ Επιχειρήσεις (λιανικό εμπόριο)	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.6.4.	Παροχή πληροφοριών σε καταναλωτές σχετικά με τη διάρκεια ζωής των ΗΗΕ και τις δυνατότητες επισκευής και τις περιόδους εγγύησης	ΤΠ Επιχειρήσεις (παραγωγοί/ εισαγωγείς, λιανικό εμπόριο)	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.6.5.	Αύξηση της παράτασης ζωής των συσκευών μέσω του «δικαιώματος στην επισκευή»	ΤΠ Επιχειρήσεις (παραγωγοί/ εισαγωγείς, λιανικό εμπόριο)	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.6.6.	Καταγραφή υφιστάμενων και προώθηση νέων επιχειρήσεων επισκευής ΗΗΕ	ΤΠ Επιχειρήσεις	Δ/Υ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
5.6.7.	Δημιουργία κέντρων επισκευής ΗΗΕ (κέντρα επαναχρησιμοποίησης, μέτρο 2.2.)	ΤΠ	LIFE IP CY Zero waste και ΣΑΑ	€4.000.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο)	2022-2026

				Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 5:		€4.000.000 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο – ο προϋπολογισμός των πιο πάνω δράσεων περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 και δεν θα συνυπολογιστεί στο συνολικό κόστος του Προγράμματος			
ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ					
ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ					
6.1.	Εφαρμογή των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης) Κανονισμών	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	2022
6.2.	Πολιτική για τα Βιώσιμα Προϊόντα, η οποία να περιλαμβάνει πρότυπα παράτασης του κύκλου ζωής προϊόντων και διευκόλυνσης της επισκευασιμότητας, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης, μέτρα περιορισμού της κατανάλωσης, κ.λπ.	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	Μέχρι το 2028
6.3.	Κανονισμοί για την οικολογική σήμανση για την περιεκτικότητα προϊόντων σε πρόδρομες ουσίες αποβλήτων	ΤΠ ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Βιομηχανία Εισαγωγείς Λιανικό εμπόριο	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	Μέχρι το 2028
6.4.	Υποχρεωτική τοποθέτηση ετικέτας με πληροφορίες σχετικά με την επισκευασιμότητα και την ανακυκλωσιμότητα ενός προϊόντος	ΤΠ ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ Βιομηχανία Εισαγωγείς Λιανικό εμπόριο	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	Μέχρι το 2028
6.5.	Καθορισμός ποσοτικών στόχων μείωσης για συγκεκριμένα υλικά	ΤΠ	Δ/Υ	Νομοθετικές ρυθμίσεις	Μέχρι το 2028
		ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 6:		Δ/Υ, νομοθετικές ρυθμίσεις	
ΕΝΟΤΗΤΑ 7: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ					
7.1.	Εφαρμογή συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ	ΤΠ ΑΤΑ	Διαρθρωτικά Ταμεία και LIFE IP CY Zero waste	€25.000.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2021 – 2027
7.2.	Εφαρμογή φόρου υγειονομικής ταφής	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Green Taxation	Δ/Υ	2025
7.3.	Διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας ταμείου πρόληψης/κυκλικής οικονομίας για προώθηση της καινοτομίας, παροχή στήριξης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε θέματα που αφορούν την αποδοτικότητα των πόρων, την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και την επαναχρησιμοποίηση και στήριξη των ΑΤΔ στην υλοποίηση των τοπικών σχεδίων πρόληψης των αποβλήτων	ΤΠ ΥΕΕΒ	LIFE IP CY Zero waste και Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία	Δ/Υ	2022 – 2027
7.4.	Παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης	ΤΠ	Δ/Υ	20.000 ανά έτος (εθνικοί πόροι) Σύνολο για διάρκεια ΠΠΔΑ: €120.000	Συνεχιζόμενη δράση
7.5.	Διερεύνηση δυνατότητας θέσπισης δημόσιου τέλους διαχείρισης αποβλήτων για προϊόντα που δεν καλύπτονται ή δεν καλύπτονται πλήρως από συστήματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού	ΤΠ	Ιδιωτικός τομέας (Παραγωγοί)	Τα τέλη θα καθοριστούν ανά κατηγορία αποβλήτου και ανά σύστημα	2022 – 2023
7.6.	Διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής περιβαλλοντικών φόρων στα εισαγόμενα αγαθά, με βάση κριτήρια όπως ανθεκτικότητα, η επισκευασιμότητα, η επαναχρησιμοποίηση η ανακυκλωσιμότητα, η παρουσία επικίνδυνων ουσιών κ.α.	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Νομοθετική ρύθμιση	€5.000 προκήρυξη προσφορών (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2022 – 2025
7.7.	Διερεύνηση της δυνατότητας εξαίρεσης από τον ΦΠΑ για μεταχειρισμένα προϊόντα και δευτερογενείς πρώτες ύλες	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
7.8.	Διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής κινήτρων για στήριξη της αγοράς των επισκευασμένων και ανακατασκευασμένων προϊόντων, όπως υποχρεωτικές εγγυήσεις προς τους καταναλωτές ή φορολογικές	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028

	ελαφρύνσεις σε είδη που διατίθενται στην αγορά				
7.9.	Διερεύνηση της δυνατότητας ελάφρυνσης των διοικητικών και δημοσιονομικών επιβαρύνσεων για πρωτοβουλίες αντίστροφης εφοδιαστικής αλυσίδας	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
7.10.	Εξέταση δυνατότητας για μείωση ή εξαίρεση από τον συντελεστή ΦΠΑ (φορολογικές ελαφρύνσεις) στα μεταχειρισμένα προϊόντα και τα αποχαρακτηρισμένα απόβλητα (δευτερογενείς πρώτες ύλες) για περαιτέρω προώθηση και διάθεση τους στην αγορά	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Νομοθετική ρύθμιση	Δ/Υ	2025
7.11.	Εφαρμογή συστημάτων εγγυοδοσίας και συστημάτων επιστροφής και επαναγέμισης	ΤΠ	Ιδιωτικός τομέας (Παραγωγοί)	Δ/Υ	2023
7.12.	Διερεύνηση δυνατότητας εισαγωγής χρηματοοικονομικών εργαλείων για την προώθηση της αγοράς δευτερογενών υλικών και της εφαρμογής φόρου για το ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο ή τα παρθένα υλικά	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
7.13.	Εφαρμογή του πράσινου φόρου που περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ για την ενθάρρυνση της μείωσης και της επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
7.14.	Εφαρμογή κινήτρων για στήριξη της αγοράς των επισκευασμένων και ανακατασκευασμένων προϊόντων, όπως υποχρεωτικές εγγυήσεις προς τους καταναλωτές ή φορολογικές ελαφρύνσεις σε είδη που διατίθενται στην αγορά	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
7.15.	Αξιολόγηση της δυνατότητας θέσπισης τουριστικού φόρου για κάλυψη του κόστους υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων	ΤΠ Υφυπουργείο Τουρισμού Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
7.16.	Αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής φορολογικών κινήτρων σχετικά με τη μείωση της κατανάλωσης ορισμένων πλαστικών μιας χρήσης για τα οποία δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις ή για την αύξηση της διάρκειας ζωής τους.	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2024
7.17.	Διερεύνηση εφαρμογής οικολογικού φόρου στον εισαγόμενο ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, βάση περιβαλλοντικής επίδοσης (π.χ. παρουσία επικίνδυνων ουσιών, διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, παράταση διάρκειας ζωής τους)	ΤΠ Υπουργείο Οικονομικών	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
		ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 7:		€25.005.000 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο – ο προϋπολογισμός των πιο πάνω δράσεων περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 και δεν θα συνυπολογιστεί στο συνολικό κόστος του Προγράμματος	
ΕΝΟΤΗΤΑ 8: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ					
8.1.	Δημιουργία λειτουργικής ολοκληρωμένης πλατφόρμας δεδομένων για τα απόβλητα, περιλαμβανομένων των πλαστικών μιας χρήσης και των άλλων ρευμάτων του ΠΠΔΑ	ΤΠ ΤΥΠ	Διαρθρωτικά Ταμεία	€1.500.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2024
8.2.	Δημιουργία πλατφόρμας για τα απόβλητα τροφίμων και τα γεωργικά απόβλητα (για μείωση της σπατάλης τροφίμων στη γεωργία, τη μεταποίηση, τη διανομή, το λιανικό εμπόριο, τα εστιατόρια και τα νοικοκυριά μέσω ενός συστήματος για τη μέτρηση, τη μείωση και την υποβολή στοιχείων για τη σπατάλη των τροφίμων)	ΤΠ	LIFE IP CY Zero waste	€350.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2023 – 2027
8.3.	Δημιουργία πλατφόρμας κυκλικής οικονομίας με στόχο τη σύνδεση της προσφοράς και της ζήτησης υλικών και την ανταλλαγή πόρων μεταξύ επιχειρήσεων και βιομηχανιών	ΥΕΕΒ ΟΕΒ ΚΕΒΕ ΤΠ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία RRF	€20.000 + κόστος συντήρησης	2022-2023 και συνεχιζόμενη δράση
8.4.	Στήριξη του δικτύου επαναχρησιμοποίησης μέσω προώθησης της δημιουργίας ψηφιακής πλατφόρμας για τους καταναλωτές για αγορά, ανταλλαγή και δωρεά αντικειμένων	Ιδιωτική πρωτοβουλία	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
8.5.	Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας ενημέρωσης για τα κέντρα επιδιόρθωσης και τα καταστήματα και σημεία πώλησης ή ανταλλαγής μεταχειρισμένων ρούχων και άλλων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	ΤΠ	Εθνικοί πόροι		2022 – 2028
8.6.	Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας κοινής χρήσης που θα επιτρέπει στις τουριστικές επιχειρήσεις να μοιράζονται εξοπλισμό, όπως έπιπλα	Ξενοδόχοι και εργοδότες στον τομέα του τουρισμού ΤΠ ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Ιδιωτική πρωτοβουλία	Δ/Υ	2025

8.7.	Προώθηση της δημιουργίας πλατφόρμας ανταλλαγής υλικών για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πόρων μεταξύ των επιχειρήσεων με στόχο τη μείωση της χρήσης παρθένων πρώτων υλών και την πρόληψη της απόρριψης	Παραγωγοί και εργολάβοι ΤΠ ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Ιδιωτική πρωτοβουλία	Δ/Υ	2025
8.8.	Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για τη δωρεά τροφίμων	Εκδοτικός Οίκος Δίας ΤΠ και εταίροι του προγράμματος	LIFE Foodprint	Μέρος από τον συνολικό προϋπολογισμό των €1.018.869 (Μέτρο 11.12.)	2020 – 2023
8.9.	Δημιουργία πλατφόρμας για τα πλαστικά μιας χρήσης	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Δεν έχει καθοριστεί	2022 – 2028
8.10.	Προώθηση της δημιουργίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας ενημέρωσης για τα κέντρα και επιχειρήσεις επισκευής ΗΗΕ και τα καταστήματα πώλησης ή ανταλλαγής μεταχειρισμένου ΗΗΕ	Ιδιωτική πρωτοβουλία	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
8.11.	Προώθηση της δημιουργίας ηλεκτρονικής πλατφόρμας ενημέρωσης για τα απόβλητα εκσκαφών και κατεδαφίσεων για πώληση ή ανταλλαγή προϊόντων	Ιδιωτική πρωτοβουλία	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 8:		<i>€1.850.000 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο – (δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες του Σχεδίου Δράσης Κυκλικής Οικονομίας) ο προϋπολογισμός των πιο πάνω δράσεων περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 και δεν θα συνυπολογιστεί στο συνολικό κόστος του Προγράμματος</i>			
ΕΝΟΤΗΤΑ 9: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ					
9.1.	Καθορισμός στόχου και ανάπτυξη δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου στην πρόληψη των αποβλήτων οριζόντια και στους τομείς προτεραιότητας	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 9:		€Δ/Υ			
ΕΝΟΤΗΤΑ 10: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ					
10.1.	Δημιουργία εθνικού φορέα κυκλικής οικονομίας και μηδενικών αποβλήτων	ΤΠ ΑΤΑ	LIFE IP CY Zero waste	€900.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2022 – 2025
10.2.	Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης για καλύτερη χάραξη και εφαρμογή της πολιτικής	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
10.3.	Υποχρεωτική εκπαίδευση εργαζομένων στις δημόσιες συμβάσεις στην Κύπρο, για συμπερίληψη των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
10.4.	Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων και κατάρτισης για τη διαχείριση των αποβλήτων (πρόληψη) για νομοθέτες, ρυθμιστικές αρχές έκδοσης αδειών, επιθεωρητών, φορείς υλοποίησης κ.λπ.	ΤΠ, ΑΝΑΔ, ΥΕΕΒ CYS, ΟΕΒ, ΚΕΒΕ	LIFE IP CY Zero waste	€650.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2023 – 2029
10.5.	Προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού των τοπικών αρχών	ΤΠ	Δ/Υ	Δ/Υ	2022 – 2028
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 10:		<i>€1.550.000 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο – ο προϋπολογισμός των πιο πάνω δράσεων περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 και δεν θα συνυπολογιστεί στο συνολικό κόστος του Προγράμματος</i>			
ΕΝΟΤΗΤΑ 11: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ					
11.1.	Εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.2.	Διεξαγωγή εθνικών εκστρατειών, με τον έλεγχό τους να πραγματοποιείται κεντρικά μέσω του υπό ίδρυση συντονιστικού φορέα. Οι εκστρατείες θα πρέπει να προωθούν γενικά μηνύματα αλλαγής συμπεριφοράς που σχετίζονται με τη βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία και θα πρέπει να χρησιμοποιούν μια σειρά από παραδοσιακές πλατφόρμες και πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης	ΤΠ	LIFE IP CY Zero waste	€1.200.000 (περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων)	2021 – 2028
11.3.	Σχεδιασμός και υλοποίηση αποτελεσματικής εκστρατείας ευαισθητοποίησης για την επαναχρησιμοποίηση, με στόχο τη διασφάλιση ότι οι πολίτες γνωρίζουν την ύπαρξη των νέων εγκαταστάσεων επαναχρησιμοποίησης και για ποιον σκοπό μπορούν να χρησιμοποιηθούν	ΤΠ			
11.4.	Κατάρτιση τοπικών σχεδίων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, στα οποία να περιλαμβάνονται τοπικές εκστρατείες για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, εστιάζοντας σε τοπικές πρωτοβουλίες και υπηρεσίες	ΑΤΑ	Εθνικοί πόροι	Θα καθοριστεί ανά περίπτωση από τις ΑΤΑ	Συνεχιζόμενη δράση
11.5.	Υποχρεωτική εκπαίδευση προς όλους τους εργαζομένους των δημοσίων συμβάσεων, ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη να συμπεριληφθούν οι αρχές της κυκλικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις σύμφωνα με το Εγχειρίδιο της ΕΕ για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση

11.6.	Καθιέρωση πολιτικών ευαισθητοποίησης για την κυκλική οικονομία και τη βιωσιμότητα στο δημόσιο τομέα και ενσωμάτωση προγραμμάτων κατάρτισης εργαζομένων	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.7.	Δημιουργία δικτύου τοπικών συμβούλων στη διαχείριση αποβλήτων, προκειμένου να συμβάλλουν στη στήριξη πρωτοβουλιών των τοπικών αρχών και να παρέχουν συμβουλές σε πολίτες και επιχειρήσεις	ΤΠ	Σε εθελοντική βάση	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
11.8.	Εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης στη βιομηχανία προμήθειας τροφίμων και προώθηση στρατηγικών για τη βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας των προϊόντων και την αποφυγή υπολειμμάτων	ΤΠ Βιομηχανίες ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.9.	Προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τα απόβλητα τροφίμων στα εκπαιδευτικά προγράμματα σπουδών	ΤΠ Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Ιδιωτικοί πόροι	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
11.10.	Ενσωμάτωση της θεματικής ενότητας για τα απόβλητα τροφίμων σε προγράμματα αγροτικής επαγγελματικής κατάρτισης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις πρακτικές πρόληψης της σπατάλης τροφίμων	Τμήμα Γεωργίας	Εθνικοί πόροι/ΠΑΑ	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
11.11.	Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τα απόβλητα τροφίμων, η οποία θα ευαισθητοποιήσει το κοινό και θα παρέχει πρακτικές συμβουλές και οδηγίες για τους τρόπους μείωσης της σπατάλης τροφίμων κατά την αγορά και διαχείριση των τροφίμων στα νοικοκυριά, σε χώρους εστίαση και ξενοδοχεία, κ.λπ.	Εκδοτικός Οίκος Δίας ΤΠ και εταίροι του προγράμματος	LIFE Foodprint	€1.018.869	2020 – 2023
11.12.	Υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης στον τομέα εστίασης και φιλοξενίας για την εφαρμογή καλών πρακτικών μείωσης της σπατάλης τροφίμων και των αποβλήτων τροφίμων (υπολογισμός και παραγγελία προμηθειών, καθορισμός μενού, παρασκευή, μέγεθος μερίδων, έλεγχος υπολειμμάτων και περισσευμάτων κλπ.)	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.13.	Διεξαγωγή εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που θα επικεντρώνονται ειδικά στον τουριστικό τομέα, τόσο προς τις επιχειρήσεις φιλοξενίας όσο και προς τους τουρίστες	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.14.	Ενημέρωση προσωπικού ξενοδοχειακών και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων	ΤΠ ΥΦΤ ΟΕΒ ΑΤΑ Τουριστικές επιχειρήσεις	Εθνικοί πόροι και ιδιωτικές πρωτοβουλίες	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.15.	Ενημέρωση τουριστών μέσω σαφών μηνυμάτων και σηματοδοτήσεων σχετικά με την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση	ΤΠ ΥΦΤ ΟΕΒ ΑΤΑ Τουριστικές επιχειρήσεις	Εθνικοί πόροι και ιδιωτικές πρωτοβουλίες	Δ/Υ	Συνεχιζόμενη δράση
11.16.	Παροχή πληροφοριών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των πλαστικών μίας χρήσης και της ρύπανση από πλαστικά και για την μείωση της κατανάλωσης πλαστικών και προώθηση της επαναχρησιμοποίησης και επαναπλήρωσης και ανακύκλωσης πλαστικών	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.17.	Εκστρατείες ευαισθητοποίησης καταναλωτών για μείωση της κατανάλωσης συσκευασιών μιας χρήσης και προώθηση των επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών	ΤΠ	Εθνικοί πόροι	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
11.18.	Εκστρατείες αλλαγής πρότυπων κατανάλωσης όσον αφορά τα ρούχα και άλλα κλωστοϋφαντουργικά, έτσι ώστε να ενημερώνονται και να στηρίζονται οι καταναλωτές στην αγορά λιγότερων ρούχων καλύτερης ποιότητας και στην επιλογή πιο βιώσιμων και κυκλικών επιλογών	ΤΠ Επιχειρήσεις κοινής ωφελείας	Εθνικοί πόροι και ιδιωτικές πρωτοβουλίες	Θα καθορίζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με τους διαθέσιμους πόρους	Συνεχιζόμενη δράση
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ 11:				€1.018.869 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο – ο προϋπολογισμός των δράσεων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2022 – 2028 δεν θα συνυπολογιστεί στο συνολικό κόστος του Προγράμματος	
		ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΡΩΝ		€1.358.869 και δαπάνες που θα καθοριστούν σε μετέπειτα στάδιο	

Παράρτημα: Υλικό Αναφοράς

- Birpro Τεχνοοικονομική μελέτη για το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων της Κυπριακής Δημοκρατίας (2017);
- Green Dot Κύπρου Επίσημος ιστότοπος. (Σε σύνδεση).<http://greendot.com.cy/el> (πρόσβαση 2020)
- CyStat, Αναφορά δεδομένων για τα ΑΣΑ, (2019 – έκδοση 2021);
- Υποδομή διαχείρισης αποβλήτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.
- Τοποθεσίες διαχείρισης αποβλήτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.
- Δεδομένα που σχετίζονται με εγκαταστάσεις IWMF.
- Πράσινα σημεία – χάρτες, ποσότητες που συλλέχθηκαν & ετήσιες εκθέσεις.
- Στοιχεία ΧΥΤΑ Πάφου;
- Επισκόπηση της ΕΕ για την Περιβαλλοντική Εφαρμογή 2019. Έκθεση χώρας – ΚΥΠΡΟΣ (2019);
- Στοιχεία Eurostat: Απόβλητα που προκύπτουν (2010-17) / Απόβλητα σε ΧΥΤΑ (2017)/ Απόβλητα συσκευασίας (2012-17).
- Νομοθεσία: Νόμος περί αποβλήτων του 2011 (185(I)/2011) / Νόμος για τα απόβλητα συσκευασίας και συσκευασίας του 2002 (32(I)/2002) / Κανονισμός αποβλήτων (Διαχείριση Δημοτικών Αποβλήτων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση) Κανονισμοί του 2021 (σχέδιο);
- Στρατηγική & Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015-2021,(2015);
- Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Αποβλήτων 2015-2021,(2015);
- Άδεια ΑΗΗΕ Κύπρου (1/2020/ΣΣ);
- Green Dot Κυπριακή Άδεια (2/2020/ΣΣ);
- Άδεια AFIS Cyprus (1/2020/ΣΣ);
- Ερωτηματολόγιο για την έκθεση των κρατών μελών σχετικά με τη μεταφορά και την εφαρμογή της Οδηγίας 2012/19/ΕΕ για τα ΑΗΗΕ 2014/15.
- Ερωτηματολόγιο σύμφωνα με την κοινή απόφαση 2004/249/ΕΚ για την έκθεση των κρατών μελών σχετικά με τη μεταφορά και την εφαρμογή της Οδηγίας 2002/96/ΕΚ για τα ΑΗΗΕ 2010-2015.
- Έκθεση της ΕΕ για τα ΑΗΗΕ – μεθοδολογία για την παρακολούθηση των στόχων ΑΗΗΕ 2011-18.
- Έκθεση της ΕΕ για τις μπαταρίες – μεθοδολογία για την παρακολούθηση στόχων 2011-18.
- Έκθεση της ΕΕ για τις συσκευασίες -- 2011-2018.